

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 peti vrst 2 D., do 100 vrst 4 D. 50 p., večji inzerati
 peti vrst 4 D.; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D.;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek poseben.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon Slov. 34.
 Dopolnje sprejema le podpisane in začetne inzerate.
 Reklame se ne vrača.

Posamezne številke: 20
 v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1'50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:			
	V Ljubljani	po pošti	V inozemstvu
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	120—	120—	180—
3	60—	60—	90—
1	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno 200 po nakaradi.
 Na samo plačilo naročila brez posilive denarja se ne moremo opriti.

Po reškem sporazumu.

(Beseda o hrvatski politiki.)

„Jaz sem že danes, po vsem, kar se je dogodilo, prepričan, da pride do sporazuma. Kajti brez sporazuma Hrvatov in Srbov naša država težko da bo obstajala, še manj pa napredovala. Naj se govori kakorkoli, naj se zdi vse še tako mirno in splošno: v resnici živimo v nevarni državni krizi.“

„Italija je izrabila našo notranjo slabost.“

„Italija zasleduje na Jadranskem morju in na Balkanu svojo politiko, ki ni politika zvezne in prijateljske države, ker smo ji na potu in ker smo Hrvati največja zapreka njenih ciljev.“

„Tudi za rapalsko pogodbo ne smemo obžalovati posrednih oseb, marveč naše notranje stanje, našo slabost in našo neslogo.“

„Italijanska Reka to je šapa leva sv. Marka na grob našega naroda in naše države.“

„Moč, napredek in spas naše države ne zavisi od dogovorov, najmanj pa od nesrečnega dogovora z Italijo, marveč od tega, ali bo temu dogovoru sledila izmenjava notranje politike v smislu sporazuma Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda ne sporazuma za strmojavljenje te ali one vlade, za eno ali drugo ustavo, marveč narodni sporazum.“

Dr. Mate Drinković v narodni skupščini 19. februarja 1924.

se obrača kakorkoli: Hrvatska politika po vojnečasa se ni ozirala na trezno, stvarno in pozitivno upravno, gospodarske ali nacionalne momente, ampak je bila posledica podedovanega antagonizma proti Srbom ter popolne politične in javne onemoglosti hrvatske inteligence, tako da so je javnega vpliva na Hrvatskem polastil nesrečni tribun Radić. Ta je hrvatsko politiko naslonil na absolutno osebno demagogijo in ambicijo ter na neprebravljene socialne in humanitarne težnje nekaterih zapadnih malokontenitnih ter ozko omejenih pokretov. Odtod nesmiselni programi hrvatske, seljaške, republikanske, mirotnorve in pacifistične federacije, odtod seljaški boljševizem v letih 1919 in 1920, odtod abstinencijska politika napram Beogradu, odtod vse mogoče intrige v zunanosti proti naši državi samostojnosti, proti nacionalnemu ujedinenju.

Se danes se hrvatska inteligenca ne sramuje priznati, da sledi Radiću iz politične odpornosti proti Beogradu, iz globoke javne nedejavnosti in politične brezvoljnosti. To priznanje je največja sramota, ki je doletela hrvatsko zemljo in tisto bogotno književno bogastvo hrvatskih duševnih tvorcev tekom 19. stoletja. To stoletje in ta zgodovina hrvatske v resnici ni zaslužila, da se v zgodovinskem trenutku ustanovitve mogočne države Slovencev, Hrvatov in Srbov oddaja vaa inicijativa hrvatskega političnega življenja abnormalnemu človeku, da se vprilo eksperimentalne sužnosti jugoslovenske države tako iz zunanosti skupnih interesov kakor iz visokih notranjih, slovnih ter gospodarsko-duševnih ciljev inavgurira sramotna irska kljubovalnost in protidržavnost, kakršna je brez dvoma bila hrvatska abstinencijska v zadnjih petih letih.

Z ogorčenim vprašanjem Hrvate v Zagrebu, kaj so storili v teh petih letih svobodnega in udeljenega življenja, da se država konsolidira, da se zunanja politika naše države usmeri proti Italiji (Radić je v imenu vseh Hrvatov celo opetovano ponudil Italiji prijateljstvo in odstop od naših svetih pravic na jadransko obalo)? Kaj so storili ti rodolubi, da se premoste notranja nasprotstva, da se v Beogradu doseže narodni sporazum Hrvatov in Srbov? Ali pomnija irska intransigentnost ter absolutna parlamentarna pobuna Hrvatov patriotično čustvo do naše države ter pristane na državno ujedinenje Hrvatov, Srbov in Slovencev?

Politično življenje Hrvatov zadnja leta je ena sama bolesta zabloda in popolna psihoza brez določenih smeri.

trov na kvar vitalnih interesov lokalnih hrvatskih krajev samih!

Dr. Drinkovićev govor je krasen program, toda program hrvatske politike, da se vendar enkrat orientira pozitivno, za narodno in državno edinstvo, za mirno izgradnjo kulturnih in gospodarskih nalog civiliziranega naroda.

Kaj bodo Hrvati govorili o tlačenju in o potrebi sporazuma, če se postavljajo na irsko intransigentno stališče, ki ne more pomeniti volje do skupne in boljše države, marveč neizpodbitne težnje do razjedinitve, do razcepitve, do razkroja tega, kar je presrečno naključje svetovne zgodovine ustvarilo vsem trem bratom po tisočletnem robovanju in suženstvu?

V Beogradu so bili vsi kadar širokogrudni. Srbija je znala preživeti krli, žrtvovati pokolenja, da ustvari ideal svobodnega naroda in samostojne države. Z njeno pomočjo smo si ustvarili mednarodno jugoslavstvo in jugoslovensko vojsko na hrvatsko - slovenskih granicah

proti Italiji. Sedaj je pa čas, da se Hrvati spametujejo in da izpreme svoj zornik in protibratski duh. Usoda reškega mesta in Primorja sploh naj je memento, da je treba preko nihilistične preteklosti začeti novo življenje! Tega življenja pa ne bo, ako Hrvati ne uvidijo, da morajo izpremeniti svoj dosedanja amoralni politični pravek, da mora zdrava hrvatska inteligenca vzeti politične vajeti iz rok bolešnega Radića ter iz temelja revidirati svoje državne in upravne programe.

Potem bo spoznala, da je za pristaša jugoslovenske ideje, za kakršnega se je tako toplo izdal g. dr. Drinković, gotovo v imenu vsega zdravega Hrvatstva, že dosedanja parlamentarna abstinencijska naigrša bratska poteza, ki so jo mogli izbrati in ki v nobenem slučaju ne more pomeniti volje do edinstva in sporazuma, marveč brezdomnega separatizma na večno škodo Hrvatov, potem Slovencev in končno tudi Srbov.

V razmišljanje.

II.

Z ujedinenjem smo morali kakor je razumljivo, prevzeti tudi težkoče, ki so z njim v zvezi. Te težkoče pa niso tako ogromne, kakor se malodušnikom zdi. Rezultati, ki so bili doseženi v petih letih, to dovolj jasno dokazujejo. Vsi smo složni v tem, da so bile zagrešene napake na vseh straneh, da ni bilo v državi politiki mnogo načrtov, niti mnogo smiselnosti, da je državna uprava kaotična itd. Toda kljub vsemu temu je napredek očividni. Makedonija? Res je, na jugu so na dnevnem redu najrazličnejši dogodki: tu plenijo kataki železniške vlake in narodni poslanci iz vladne stranke obtožujejo policijske oblasti, da organizirajo nubo. No, treba se je spomniti, da je bila ta Makedonija še pred 12 leti čudo tudi v onem čudešu, ki se je imenovalo Turčija: carstvo anarhije, kjer so se medsebojno pobijale vere in rase, kjer je bilo v posameznih krajih tolovajstvo skoraj legitimna stroka gospodarstva in četništvo edini izraz borbenega patriotizma. Ali je potem še čudno, da se tudi danes še tamkaj gode stvari, ki spominjajo na ameriški divji zapad in na nekdanje italijanske Abruce in Kalabrijo?

Ali vzemite Bosno. V vsi dolgi svoji zgodovini je bila ta zemlja brez krvavih orgij menda samo pod avstrijsko okupacijo. Od leta 1878. do 1914. z edino izjemo leta 1882. ni bilo ne pobune, ne ustaje v tej pokrajini in Bosna je bila mirna in spokojna: kmetje so tlačani begom in uveden je bil red, kakršnega so v Sumadiji 100 let prej želeli tuški veleposesniki. Ali red so vzdrževali tuji uradniki, policija in dva kora vojske, sestavljene iz batalionov vseh avstrijskih in madžarskih polkov. Te razmere so bile hvale bogu l. 1918 odpravljene in sicer državnimi vojnimi prišla celo v nevarnost, da se loči od nje tudi duševno. V zadnjih petih letih so se razmere izredno povolno spremenile: danes je Vojvodina pokrajina najbližja prestolnici in njene materialne in moralne zveze z Beogradom niso skoraj nič slabše od onih, ki drže Beograd v zajednici s predkumanovsko Srbijo. Severna Srbija, kakor jo nekateri imenujejo že danes, sedaj še to ni, vendar pa to nesporno postane v bodočnosti.

Slavonija, hrvatska in srbska, je pričakovala usodo Vojvodine. Tudi ona je bila od Drave do Save presakana od cone kolonistov, pritisnena ob steno po

latifundijah tujih veleposesnikov in izkoriščana po tui industriji. Danes je to podiranje ustavljeno in kolonisti, ki so bili do včeraj pionirski madžarske misli, se sedaj obračajo k Hrvatstvu. Vohče Hrvati so moralno zares osvojili katoliško Slavonijo, kakor tudi katolike v Dalmaciji, Bosni in Medimurju žele po ujedinenju. Zato je absolutno točna Radićeva trditev, da je danes hrvatski del našega naroda, vzet v celoti, močnejši, nego je kdaj koli bil v svoji preteklosti.

O Slovenceh bi bilo celo edvaš govoriti: Pod Avstrijo so bili slovensko pleme, broječa jedva 1.250.000 duš, razkosano v dve državi: Avstrijo in Madžarsko, in v kakšnih 5 avtonomnih oblastih. Slovenci so smatrali že za velik nacionalni uspeh, ko so dobili eno slovensko gimnazijo, (zahteva, da se v Ljubljani osnuje vseučilišče, je spadala v program fantazij), bili so brez zgodovine, brez državne zavesti, brez velikih nad v bodočnost, — za to so morali predvidevati že dobo, ko jih požre germanski ocean. Danes so daleč od tega strahu! Njim celo laska misel, da bi morali pravzaprav postati voditelji vsega naroda od Timoka do Jadrana in da se naj po njihovih načrtih in računih uredi država.

Torej niti eno izmed naših treh plemen nima vzroka biti nezadovoljno s tem, kar se je ustvarilo v nekaj letih skupnega življenja. To se pravi, da tudi pot, po kateri se je hodilo, ni bila baš toliko pogrešna in da težkoče, ki so se stavile na pot, vendar ne niso bile nepremagljive. Takisto ne bodo nepremagljive niti one težkoče, ki so še pred nami, — razun ako bomo mi vsi, kakor tudi slovenski poslanec, ki misli, da je treba pred opasnostjo malarije zapustiti one zemlje, krog katerih so se lomila in rušila carstva.

DELOVANJE RAZPRAJIVNE KOMISIJE.

— Sušak, 20 febr. (Izv.) Jugoslovenska in italijanska razprajivna komisija imata vsak dan seje, ki pa niso še službene, dokler se ne izmenijo ratifikacije rimske pogodbe. Za prevzetje Barosa in Delte ter Jugoslaviji priznanih vasi je vse pripravljeno. Po evakuaciji pride na Hce mesta mešana komisija, ki izvede razmejitve, kar migne trajati dalje časa. Med njeni obeh komisij vlada doslej popolna harmonija. Se ta teden bo najbrže prva plenarna seja in sicer v hotelu „Quarnero“ v Opatici.

ANGLJSKO - RUSKO ZBLIZNANJE.
 Iz Londona javljajo dne 20. t. m., da sta imela predsednik Macdonald in ruski trgovski delegat Rakovski daljše razgovore o programu angleško-ruske konference, ki ima urediti vse sporne probleme med obema državama.

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

Poročnik je nervozno z roko segel preko čela. »Bojim se samega sebe, je tiho dejal. »Morda je to bila samoprevvara. Ali ste videli obraz, Krag?«
 »Seveda sem ga videl.«
 »Bil je to čudovito lep obraz, kaj-ne?«
 Krag se je zasmeljal.
 »Lep se vam zdi?« je vprašal.
 »Velike rujave oči, dolge zavite trepalnice, kaj ne?«
 »Bo že tako,« je odvrnil Krag.
 »Bogati črn lasje, fino oblikovan nos...«

Krag ga je prekinil. »Seveda je že zadosti tega,« je dejal, »vi torej poznate tega človeka? Povejte mi vendar, kdo je to bil?«
 »Ali se še spominjate,« je vprašal poročnik, »da sem vam rekel, ko sva čepela še na skednju: Strašna misel je to, da sva tako blizu morica gospe Sonje. Ko sem nato stopil k vam ob oknu, sem bil prepričan, da zagledam moža z modrosivlino ovratnico. Pa ne smete misliti, da sem zblaznel, dragi Krag, toda ali veste, koga sem tam zagledal?«
 »Nadejam se, da to končno vendarle izvem.«
 »Ni bil to mož z ovratnico,« je nadaljeval pe-

ročnik, »tudi ni bil oni drugi zločinec, marveč umorjena — gospa Sonja.«

»Umorjena gospa Sonja?« je vprašal Krag. »Bila je to umorjena gospa Sonja,« je odgovoril poročnik, »ki sem jo zagledal in ona je tudi tista, ki je bežala po cestah.«

Asbjörn Krag je vzel prijatelja pod pazduho in napravil par korakov z njim. Župan je še vedno opazoval oblake in pokrajino, ki sta ga očividno živo zanimala.

»Gospa Sonja v moški obleki,« je dejal Krag, »to se mi zdi dokaj čudno.«

»Vsak trenutek lahko priskeem, da je bila to ona.«

»Potem takem torej ona ni mrtva.«
 Poročnik je nekoliko razmišljal in nato smajal z glavo:

»Ne, ne,« je napol zase mrmral. »Tako podobna ni ne moreta biti dva človeka.«

»Pa dobro, vzemimo kot dokazano, da je bila to ona,« je nekoliko nejevoljno vzkliknil Krag. »Ako pa gospa Sonja ni mrtva, potem tudi ni nobenega morica, kaj-ne?«

»Seveda, ne.«

»In potem je tudi vsa našina preiskava odveč. Da si je neka dama nadela moško obleko in odpotovala na Švedsko, pač ne more upravičevati, da bi se midva tako nasilno vmešavala v to stvar. Potemtakem se ni priložilo ničesar drugega, ka-

kor napad na odvetnika Gadeja. To pa nama ne zadostuje, to je čisto kriminalna stvar in briga samo policijo v Kopenhagenu.«

Ko je Krag tako govoril, je pazno ves čas motril svojega prijatelja. Videlo se je, da je zastopal to odklonilno stališče samo zato, da bi izvedel mnenje svojega prijatelja.

Vekel ga je s sabo po cesti. Hodila sta hitreje in hitreje in Asbjörn Krag je bil tisti, ki je pospeševal hitro hojo. Župan jima je sledil malo oddaljen od njih.

Polijski poročnik je dejal:

»Zelo srečen sem, da se je stvar tako preokrenila in zdi se mi, da ste vi popolnoma brez srca, ker motrite ta slučaj tako hladno. Jedva se je izkazalo, da ni bil izvršen umor, že ste izgubili na stvari ves interes. Odkritosrčno povedano, zdi se mi, da je v vas preveč detektiva in premalo človeka.«

Krag ni odgovoril. Mirno je dopustil, da je poročnik govoril, pač pa je pospešil svoje korake. Može so sedaj hodili prav hitro.

Moral bi se pravzaprav veseliti, da je bilo človeštvu prihranjeno to zlodejstvo,« je nadaljeval poročnik, ki je postal vedno bolj razburjen. »In morali bi imeti največje zadoščenje, da morilčeva roka ni vzela življenja tako lepi in dobri dami.«

Asbjörn Krag je mirno stopal ob poročnikovi strani in ga radovedno opazoval.
 »Sicer pa,« je dejal poročnik, »nisem prepričan,

da bi bila cela stvar manj tajinstvena ali zanimiva. Nasprotno! Sedaj se nama vsiljuje vprašanje: Zakaj je za Boga vprisan to komedijo? To je zares velika in čudna zagotovitva. Kako je mogla uteči iz kopalnice, ne da bi jo kdo opazil? Kaj se je zgodilo v kopalnici? Kaj je tam delal mož z ovratnico? Kje je ostal? Zakaj se je gospa Sonja skrila v tem pustem kraju? Ali je svojemu možu zaupala svojo tajnost? Kako je prišel semkaj oni pes? To vse je uganka, ki čaka razrešitve.

Polijski poročnik je sedaj pogledal v obraz Asbjörna Kraga. Opazil je v njegovih očeh pozorno mežikanje.

»Sicer pa vam ne verjamem niti besedice,« je vzkliknil.

»Česa mi ne verjamete?«
 »Ne verjamem vam, da bi vas stvar dolgočasila, ker ni bil izvršen umor.«

»Prav pravite,« je odgovoril Krag. »Pametno je bilo, da nismo streljali. Ženske se sicer ne smejo javno kazati v moški obleki, toda smrtne kazni za to vendar ne zaslužio.«

»Zakaj hodite tako hitro?« je naenkrat vprašal poročnik.

Asbjörn Krag ni odgovoril. Ves čas je neprestano gledal na tla.

»Že vem,« je prekinil poročnik samega sebe, »vi zasledujete gospo Sonjo.«

»Tako je,« je odgovoril Krag ter pokazal na tla. »Tam se vidni sledovi Sonjinega kolosa.«

Glasovi z Dunaja.

Davčni vijak. — Gledališča. — Nacionalizacija Živno-banke. — Bančni posli bežijo v Prago. — Narodno gledališče is Bratistave. — Nova Rusija na Dunaju.

Na Dunaju, 16. febr.

Komisar Društva narodov dr. Zimmermann je že v jeseni naglašal v svojem poročilu, da je Dunaj edino veliko mesto v Evropi z aktivnim proračunom. Takrat so govorili o preostanku kar 400 milijard! — Mestni fiskus dr. Breitner je ponošen na svoje delo. Znal si je poiskati novih virov za izdatne dohodke in nič ga ne moti, če včasih strune preveč napenja. Dosedanje izkušnje so se dobro sponesle: zadeli so tiste sloje, ki zmorejo ogromna plačila, in varuje malega človeka, ki je po večini volilec njegove stranke.

Dunajski deželni zbor je v jeseni sklenil nove davčne zakone, ki so presenetljivo občutno povišali razne davčine za imovitejše sloje. Zvezna vlada ima pravico, da v teku 8 tednov ugovarja proti takemu zakonu, ali ako deželni zbor svoj sklep ponovi, postane zakon pravomočen. — Pravica osrednje vlade avstrijske zvezne republike je torej jako omejena!

Zvezna vlada je ugovarjala edino proti ogromnemu povišanju »stanovanjskega gradbenega davka« (Wohnbausteuer), češ da ta zakon ogroža obstanek nešteti rodov in podjetij. Ta davek bi znašal že pri 4000 K predvojnega najemnine 648.000 kron davka (doslej 344.000), pri 5000 K davek 1.249.000 (499.000), pri 10.000 K davek 6.498.000 (1.498.000), pri 30.000 davek 45.998.000 (7.998.000). Mnoge veletrgovine in industrije pa plačujejo še višje najemnine in te bi plačevale ta davek v taki višini, da je marsikateri pogin nezgoben. Ako je znašala najemščina 50.000 kron, bi znašal davek 105.998.000, pri 100.000 pa 255.998.000. In tak davek mora ubiti vsako podjetje. — Tako konstatuje sama zvezna vlada. Ali bo socialistiška večina v mestnem (deželni) zboru upoštevala ta resen opomin, je dvomljivo. — Breitner je trdoglav fiskus. Raje je pustil, da so operetna gledališča 15 t. m. odpovedala vsem osobju (plačati ga morajo do konca avgusta), nego da bi znižal na znojliivo mero »davek na zabave«. — Navedel sem teh nekoliko števil, da si čitateli morejo predložiti, kako velikanski so dohodki tega dvomilionskega mesta in s katerimi upravlja socialisti povsem po svoji volji.

Ko torej na eni strani tako molzajo, kjer je le mogoče kaj izjeti, so po drugi strani zopet neizprosnosti proti zahtevi, da se poviša delovni čas nad osem ur, kakor je marsikje po svetu in tudi v sosednji Nemčiji. Zato bo Nemčija najhujši tekmelec avstrijske industrije.

V Johannesgasse prvega okraja so otvorili pred kratkim »Modernes Theater«, ki je baje že v naprej namenjen ne več »za zgornjih deset tisoč«, marveč »für die oberen Acht-hundert«. V eleganci in luksurijsnosti je nadkrilil vsa pričakovanja ne je nenerodajnih »der neuen Reichen«, marveč tudi solidnih starih častilcev ukusa, lepote in umetnosti. Ker ne spada v to majhno izvoljeno družbo, ne poročam tega iz lastnega opazovanja. Najbližji sedež namreč stane doslej skoro 200 dinarjev. Pravilo, da je gledališče vedno razprodano, dasi sta vsak večer po dve predstavi, takozvana »pomnožna predstava« od 10.—12. ure.

Prenovitev gledališča Josefstadt se bliža koncu. Pravilo, da so iz stare hake naredili čudežno lepo gledališče. Ravnatelj Reinhardt se že pridno pripravlja na otvoritveno predstavo in na izbran repertoar do konca letošnje sezone. Ponosni Josefstadtski purgarji so posebne vrste »lokalni patriotje« in komaj čakajo, kako se bodo »postavljali«.

Na državno opero, kjer sta že dva odlična Jugoslavana, Zec in Pattiera, pride baje v kratkem še tretji. Ali to ni vaša Betetto, kakor sem pisal že v jeseni? Eni v Zagreb, Betetto pa na Dunaj!

V Ljubljani tožijo o povišanji cenah v gledališčih, toda dunajske cene so v primeri z ljubljanskimi naravnost baje. Za 100 Din so večinoma šele bolj srednji sedeži, ponekod zadnji. — To pa ni nič čudnega, kajti režija je ogromna, davčine pa tudi velike. Umetniki prejemajo velikanske plače. Tako na pr. prejema operetna pevka Massary po 12 milijonov za vsak nastop, celo Kartousch in Werbezirk dobivata po pet milijonov. Tu pojejo kar milijoni vsakdanjo pesem. Ali je torej kaj čudnega, ako déro podjetja v krizo, ki mora priti z vso svojo težo in usodepolnostjo tudi za tisoče in tisoče ljudi, ki imajo tu svoje skromne ekzistence?

»Die Stunde« je poročala, da se spremeni tuk. podružnica Živnostenske banke v samostojen avstrijski zavod s sodelovanjem Bodenreditke in Jugoslovenske banke, kakor se je morala spremeniti Jadranska že lani. — Znano je, da je bila Živno močno udležena pri

Jugoslovenski. Kako naj zdaj pomaga osamosvojitvi dunajsko Živno, nam Stunde ni povedala. — O »nacionalizaciji« te češke banke je bilo že večkrat govora, ali vedno se je ta sprememba odložila, kajti Živno se je bala, da bi avstrijska vlada preveč posnemala nacionalizacijo dunajskih bank na Češkem po geslu: Haust du meinen Juden...! Je že tako! No zdi se, da pogoji ne bodo tako trdi in sprememba se izvrši na način, da banka ne postane zavod nižje vrste. Uradništvu se zagotovi isto stališče kakor pri Bodenreditki. — Kakšno bo zanjprej stališče novega zavoda do bank v Jugoslaviji, doslej še ni pojasnjeno.

Da je treba pri obdavčenju velike previdnosti, nam je Dunaj najlepši »šolski vzgled«. Socialisti so s posebno slastjo obdačevali bančne in borzne posle. Uspeh je bil lep. — Ali zato se tudi že pokazuje negativni uspeh v čedalje bolj jasni tendenci, da se preseljujejo devizne kupčije in razne bančne špekulacije — v Prago, kjer ne kupci ne prodajalci ne plačujejo tako visokih dav-

kov in pristojbin kakor na Dunaju. Tukajšnji finančniki že zdihujejo celo po svojih listih in menijo, da se vse večje transakcije preselijo v Prago.

Češko narodno gledališče v Bratislavi se pogaja z Volksopero, da bi priredilo tu ciklus Smetanovih oper, ko bo ta na Španskem, Do sporazuma menda pride. Iz Bratislave ni daleč in spraviti hočejo sem poleg solistov in koristov tudi orkester in vse dekoracije.

»Gesellschaft zur Förderung moderner Kunst« na D. nam hoče pokazati — novo Rusijo in vso njeno umetnost, glasbo, poezijo. Razstava »Nove galrije« v Ordningergasse bo obsegala: Arhipenka, Kogela, Kandinskaja, Lisickega i. dr. — V »Secesiji« glasbene produkcije del: Miaskovskega, Musorgskega, Prokofjeva, Stravinskaja i. dr. — Predavanje o pesnikih: Blok, Bjeli, Bannin, Ehrenberg, Jasjanin, Ma'akovski, Remisov i. dr. — Na svojo sramoto povem, da sem vse te pojave prespal. Nič ne vem o njih. — Pojdem pogledat in poslušat.

Notranje-politična situacija.

Obtožba proti dr. Lazi Markoviču. — Disciplina v radikalnem klubu. — Vesti o obnovi koalicije. — Vladin program. — Pred novimi volitvami.

— Beograd, 21. februarja. (Izv.) Dnevi napetosti, ki je nastala v parlamentu zaradi burne debate o reškem sporazumu in ko sta bila javno mnenja in pozornost vseh političnih in diplomatskih krogov koncentrirana na ratifikacijo sporazuma z Italijo, so za nami in danes se zopet pojavlja v narodni skupščini napeto zanimanje za razvoj notranjopolitičnih dogodkov. V vseh parlamentarnih krogih danes skrbno zasledujejo razvoj afere, ki so jo provocirali zemljoradniki zaradi predloga, da se ima bivši pravosodni minister dr. Laza Marković pozvati pred sodišče na odgovornost in obtožiti. Prvikrat, odkar obstoja naša edinstvena država, beleži parlamentarna kronika slučaj, da skuša nasprotna parlamentarna skupina na legalen in parlamentaren način obtožiti bivšega ministra. Vseled tega je v skupščini veliko zanimanje za današnjo sejo, na kateri je postavljen kot prva točka na dnevni red obtožilni predlog zemljoradnikov proti dr. Markoviču.

Zemljoradniki skušajo to afero kolikor mogoče napihniti in jo javnosti v senzacionalnih oblikah predložiti. V svojem organu, v »četrtniški« »Novosti«, katerim daje glavno smer posl. Joca Jovanović, so približili ogromen dokazni material. Zvečer so kolporterji vsikali po beogradskih ulicah: »Dr. Laza Marković pred sodišče!« Ves Beograd je segal po »Novosti«, želeč novih senzacij. List je objavil dodatna pojasnila pod naslovom: »Dr. Marković pred sodiščem naroda!« V tem pojasnilu je bil priobčen celokupen od zemljoradnikov zbran material iz raznih uradnih spisov pravosodnega ministrstva in uprave za vojno odškodnino. Zemljoradniki skušajo v svoji taktiki vso beogradske javnosti zainteresirati za to afero.

Pod predsedstvom ministrskega predsednika Nikole Pašića je imel radikalni klub snoči daljšo sejo, na kateri je točno preciziral svoje stališče in taktiko, ki jo ima klub vršiti v zbornici ob priliki razprave o obtožbi proti dr. Markoviču. Min. predsednik Pašić je s svojo avtoriteto v klubu dosegel popolno disciplino in red ter je znal strniti falango radikalnih poslancev v enoten nastop pri vseh parlamentarnih težkočah, ki so se pojavile zadnje dni. Vsi radikalni poslanci so neprestano zbrani na braniku, kar je bilo opažati pri zadnjem glasovanju, ko so manikali samo trije poslanci. Razmotrivač obtožbo proti dr. Markoviču, je snoči radikalni klub definitivno sklenil, da se udeležita debate, ko posl. dr. Marković sam osebo pokaže svojo obrambo proti obtožbi, se dva radikalna govornika in da se po končani debati obtožba odkloni z enostavnim predlogom, da zbornica preloži obtožbo na dnevni red. Na ta način namerava radikalni klub po parlamentarnih običajih in tudi po določilih zakona o ministrski odgovornosti uničiti obtožilni predlog.

Ustanovitev bloka — gotovo dejstvo.

Zadevna pogodba se podpiše drugi teden. — Odhod dr. Korošca v Ljubljano.

— Zagreb, 21. febr. (Izv.) Današnje »Novosti« približujejo daljše situacijsko poročilo o rezultatih pogajanj za ustanovitev opozicijskega bloka. Med drugim navedajo »Novosti« tele informacije: Danes dopoldne za časa skupščinske seje sta se sestala dr. Korošec in Ljuba Davidović. Slednji je izročil dr. Korošcu svoj načrt za ustanovitev opozicijskega bloka, ki sloni na široki podlagi in vsebuje ne samo sodelovanje opozicijskega bloka v parlamentu, temveč tudi sodelovanje bloka za slučaj prevzema vlade. Dr. Korošec je skikal sejo Jugoslovenskega kluba za jutri ob 9. dopoldne. Na tej seji se pojasni članom kluba vsebina Davidovičevega delovnega programa. Po seji odhaja dr. Korošec danes zvečer v Ljub-

ljano. Dr. Spoh pa v Sarajevo, da na sejalni glavni odbor svojih strank doseže definitivno stališče napram Davidovičevim predlogom. S tem programom je smatral pogajanje za končano in po povratku iz Ljubljane oz. Sarajeva se vrši v torek ali v sredo sestanek Davidoviča, Korošca in Španja v svrhu definitivnega sklenitve pogodbe sklenjenega sporazuma s ustanovitvi opozicijskega bloka. Po informacijah beogradskega dopisnika »Novosti« je v sporazumu določeno, da imajo ohraniti posamezno pokrajino svojo upravno centro v Zagrebu, Ljubljani in v Sarajevu tako, da ima Slovenija samo eno oblast s sedežem v Ljubljani. Ta oblast ima vršiti vse manjše administrativne posle, dočim pripadajo ostali posli, ki spadajo v celino

države, centralni upravi v Beogradu. V bistvu tvori podlago sporazuma razširjeni Marinkovičev načrt o samoupravi. Dopisniku je z Davidovičevim neodločenjem demantiral vesti, da bi se vodila pogajanja z radikali za vstop demokratov v koalicio. Davidović je med drugim izjavil: »Danes nas radikalni deli 16 mesečna radikalna partizanska vlada. Mi ne moremo več nazaj!«

Narodna skupščina.

Manifestacija za Češkoslovaško in Poljsko.

— Beograd, 21. febr. (Izv.) Popoldanska seja. Po razburkanih dnevnih debat o reškem sporazumu, ko je divjala prava strastna parlamentarna borba med vladino večno in opozicijo, je večerajšnja popoldanska seja mogla beležiti simpatičen parlamentaren pojav, da je narodna skupščina v polni harmoniji manifestirala za Češkoslovaško, Malo antanto in Poljsko republiko, ko so prišle v razpravo zadevne konvencije. Sprejete so bile soglasno brez vsakega protiglasa.

Popoldanska seja skupščine je bila odprta ob 16. dopoldne in je pričela razpravo o 1. točki: Sprememba in dopolnitev zakona o Državni Hipotekarni banki.

Namestnik ministra trgovine, prometni minister dr. Korošec, je po predstavljanju odborovega poročila podjamil utemeljenost sprememb in dopolnitev zakona o Hipotekarni banki, ki so potrebne, da more banka v današnji demarni krizi vršiti funkcije kot regulator kredita, dovoljuje trgovini, obrti, industriji in gospodarskim zadrugam cennejše kredite. Opozicija je stavila več spreminjavalnih predlogov, ki so bili odklonjeni.

Dopolnilni zakon je bil v načelu in v podrobnosti sprejet s 132 glasovi proti 25, odnosno 140 : 25. Zakon je v toliko spremenjen, da morajo po § 117 a vsi dolžniki Uprave fondov zadostiti svojim obveznostim v gotovem roku. Država dolguje upravi fondov 650 milijonov dinarjev.

Skupščina je dalje sprejela soglasno s 164 glasovi poročilo odbora za prošnje in pritožbe s predlogom glede oprostitve zdravnikov od predpisane prakse in polaganja praktičnega izpita, ako so služili v vojni. Ti zdravniki se imajo oprostiti od praktičnega izpita.

Kot tretja točka dnevnega reda je bilo poročilo skupščinskega odbora o odobrenju konvencije glede mednarodne pravne pomoči, sklenjene med Češkoslovaško republiko in Kraljevino S. H. S. Po tem zakonu imajo uživati državljani obeh držav v drugi državi isto pravno podporo in zaščito kakor v lastni državi.

Posl. Anton Sušnik (Jug. klub.) je v imenu svojega kluba z ozirom na vesti, ki so se v javnosti pojavile o nekaki ohladitvi prijateljstva med Češkoslovaško in našo kraljevino, podal tole izjavo: Slovenci in Hrvati smo imeli v preteklosti najboljšo in najimennejšo zvezo s Čehi, ki so nam bili kot so nam še danes vzor kulturnega napredka na vseh poljih. Raditega smo tudi danes zvesti in neomajni pristali ozkega in pristranskega sporazuma s Češkoslovaško republiko.

Malu an'anta, zlasti pa trajni sporazum s Čehi nam je najboljša garancija, da bomo hodili po poti miru in da se ne bomo spuščali v nobene nepremišljene avanture. Da dam izraza naši globoki in veliki simpatiji do češkoslovaškega naroda, izjavljam v imenu Jugoslovenskega kluba, da bomo glasovali za konvencijo s Češkoslovaško republiko.

Konvencija je bila sprejeta soglasno s 164 glasovi.

Skupščina je na to ravnotako soglasno sprejela konvencijo, sklenjeno s Poljsko republiko o zdravniški pomoči obojestranskim državljanom.

Danes v četrtek je dan interpelacij. Kot prva točka je stavljen na dnevni red obtožilni predlog pos. Voje Lazice in tovarišev proti bivšemu pravosodnemu ministru dr. Lazi Markoviču. Za sejo vlada že danes v prvih dopoldanskih ura veliko zanimanje.

MADŽARI IN HABSBURSKA DINASTIJA.

— Budimpešta, 21. febr. (Izv.) V narodni skupščini je večeraj vzbudila veliko pozornost in skoraj senzacijo razpravo o interpelaciji posl. Kisea radi slavnostnega sprejema, ki so ga vojaške oblasti priredile nadvojvodi Albrehtu povodom njegovega prevzema protektorata nad neko veseličo v Debrečinu. Justični minister Rakowsky je odgovoril, da določila detronizacijskega zakona n'kakor ne nasprotujejo svečanemu sprejemu nadvojvode Albrehta v Debrečinu. Minister bi sam protestiral proti temu, če bi ga pozdravili kot madžarskega kralja. Ker je bil samo družbeno sprejet, nima nikakega razloga proti temu. Volni minister grof Czaky je omenjal, da določa vojaški službeni red, da imajo vojaške oblasti sprejeti in pozdraviti člane kraljeve rodbine. Klic: »Nimamo kraljeve rodbine!« Volni minister je odgovoril, da je vrhovno sodišče razsodilo, da sedaj pač Madžarska nima kronskega kralja, toda ima kraljevo rodbino. Sodbo vrhovnega sodišča imajo spoštovati vsi sloji in tudi vojska. Ker je bil ministrski predsednik odsoten, so o interpelaciji ni glasovali.

Italijanski tisk in odobrenje reških konvencij. Ugodni komentarji. — Splošni vtis v Rimu.

— Rim, 21. februarja. (Izv.) Prva brzokovna poročila, ki so snoči prispela iz Beograda o odobrenju reških konvencij od strani beogradske narodne skupščine presenetljivo ugotavljajo, da je velika od vlade izvojevana zmaga zelo živahno razpravljana. Italijanskemu poslovnemu odpravniku g. Sumone teju so dostle mnogobojne čestitke.

Izmenjava ratifikacij med Jugoslavijo in Italijo se ima po poročilu listov izvršiti v petek. Za ponedeljek je pričakovati izročitve Baroja in Delte z Bankinom od strani Italije jugoslovenskim oblastem. Anekdoto Reke Italiji proglasi kralj s slovesnim dekretom. Na dan anekdote pripravljajo na Reki velike svečanosti s sličnim programom, kakor so se vršile za farsa anekdote v Julijski Krajini in v Trstu. Svečanostim nameravajo prisostvovati tudi člani Mussolijne vlade.

— Rim, 20. februarja. (Izv.) Italijanski tisk z velikim zadovoljstvom razpravlja o ratifikaciji reških konvencij. »L'Espresso« analize, fašistovski organ, konstatira v kratkem članku, da odločitev Slovencev dovolj dokazuje, da so oni nepomirljivi nasprotniki prijateljskega pakta, ki je bil drugemu visoko ocenjen v obeh državah, kar v ostalem dokazuje tudi okolnost, da so v beogradskega parlamentu morale opozicijske stranke priznati potrebo prijateljskega odnosa s velikim sosedno državo. Sporazum se je moral izvršiti, zaključuje list svoji članek.

Oficijozna »Agenzia Volpe« kratko konstatira, da je ratifikacija, izvršena v beogradskega parlamentu, izrazila v rimskih diplomatih krogih najboljši vtis.

»Messaggero« pristavlja, da je ratifikacija dolga, da priha doli pobratimstva med obojima naroda. Mussolini, Pašić in Ninčić so rešili vprašanje na edino mogočo način. Vlada večina v beogradskega parlamentu in opozicija so priznale potrebo zbliznanja med obojima državama. To zbliznanje se ima izvršiti na gospodarskem polju in bo prineslo solidno stabilizacijo odnosa med našim dramskim motju in normalen razvoj gospodarskih stikov med obojima državama.

JUGOSLOVENSKE — AMERIKANSKE PAROPLOVNA DRUŽBA.

— Trst, 21. februarja. (Izv.) Londonska paroplovna družba Babourizza & Comp. je skupno z dalmatinsko paroplovno družbo Petrinović & Banac ustanovila »Jugoslovensko — ameriško paroplovno družbo«, ki bo imela svoj sedež v Splitu in ki bo vzdrževala pomorski promet med Jugoslavijo in Ameriko. Družba namerava v Ameriki in Angliji nakupiti večje število večjih trgovskih in potniških parnikov. Delniška glavica družbe znaša 200.000 funtov šterlingov.

OBDAVČENJE MADŽARSKIH BOGATINOV.

— Budimpešta, 21. februarja. (Izv.) Na nekem banketu je snoči justični minister Nagy izjavil, da je načeloma proti sedanjim finančnim zakonom in je za to, da sestavi vlada pregled najbogatejših 10.000 madžarskih državljanov, od katerih bi pobrala izreden davek v znesku 200 milijonov zlatih kron kot notranje posojilo. Radi tega prišlo do načelnih diferenc med ministrskim predsednikom Bethlenom in justičnim ministrom, kar ima za posledico, da mora slednji odstopiti.

POLOŽAJ NA GPŠKEM.

— Atene, 20. febr. (Izv.) Venizelos je formalno izjavil, da ni pripravljen prevzeti mesto predsednika republike ter je priporočal za predsednika Zaimisa. Venizelos se tudi protivi, da bi kratkoma parlament proglasil republiko. Je za sloboden plebiscit, ki naj pokaže pravo sliko ljudskega razpoloženja za republiko. Venizelos trdno računa da bo plebiscit prinesel okoli 150.000 večine glasov za republikansko državno obliko.

— Atene, 20. febr. (PB) V parlamentu se je prijavilo okoli 60 govornikov k vprašanju o republiku. Republikanska stranka zahteva, da se ima republika proglasiti parlamentarnim putem, ker pričakuje, da se pri plebiscitu pojavijo težkoče od strani zunanjih vplivov. Predsednik vlade je izjavil, da je grška vlada dovolj močna, da bo preprečila te zunanje vplive.

STAVKA BANČNIH URAĐNIKOV NA DUNAJU.

— Dunaj, 21. febr. (Izv.) Kancelar dr. Seipel je posegel v stavko bančnih uradnikov sestavljena je komisija po šest članov iz zastopnikov uradnikov in bank, ki ima voditi pogajanja in doseči zdrav sporazum. Stavka traja neovirano dalje.

IZVOZ NAŠEGA LESA PREKO AVSTRIJE USTAVLJEN.

— Dunaj, 21. febr. (Izv.) Kakor javlja »Neues Wiener Journal«, je unprava zveznih železnih odredila, da se ima do naslednjega oktobra prevoz jugoslovenskega lesa preko avstrijskih železnih, namenjen v Švico in Francijo. Vzroka tel prepovedi list ne navaja.

— Odhod generala Bordera iz Beograda. Prvotno je italijanski general in novimenovalni poslanik na našem dvoru Boder hotel večeraj ob 7. zjutraj odpotovati z orientekspresom v Rim, da predloži ratificirane reške konvencije in prijateljski pakt rimski vladi v izmenjavo. Konvencije nosta poseben kurir naše vlade. Odhod Bordera pa se je zakasnili, ker je imel orientekspres zaradi snežnih viharjev na Bolgarskem skoraj celodnevno zamudo in je prispel v Beograd šele snoči. Boder je odpotoval šele snoči iz Beograda.

Politične vesti.

== Trditve, ki šepajo. Današnji »Slovenec«: Edina resnična ljudska stranka v državi je SLS. Le ljudska stranka je sposobna svobodno vsake vere in cerkve zaščititi kakor štiti po svojem programu in delovanju svobodo ljudstva in njegovih avtonomnih organizacij sploh. Edino SLS je prava zaščitnica verskih, kulturnih in socialnih pravic. — Mi: Ni vse zlato, kar se sveti in ni vse ljudsko, kar se je našimilo s tem imenom. Bistvo resnične ljudske stranke je skrb za blagostanje ljudstva, je njena politika, ki gre za tem, da olajša življenje ter otare solze s trpinovega obraza, da ne dela razlike med bogatim in bednim, temveč tudi v praktičnem udejstvovanju priznava načela krščanske ljubezni do bližnjega. Tista stranka pa, ki je samo na jeziku ljudska, v resnici pa bazira svojo politiko na verski in plemenski nestroptnosti, na cerkvenem kapitalizmu, ostankih cesaropazma, eminencah, prevzvišenih in drugih izrazito protiljudskih faktorjih, ki je vcepila masam verski fanatizem in bojazen pred nekakimi mističnimi peklenjskimi mukami samo zato, da jih more voditi za nos in izkoriščati, taka stranka ni bila in nikoli ne bo ljudska v pravem pomenu besede. Slovenska ljudska stranka ima vse te lastnosti in zato je smešno trditi, da je ona »edina resnična ljudska«. Svobodo vsake vere in cerkve štiti se pravi teoretično in praktično priznavati vsakemu človeku in narodu pravico do svobodnega veroizpovedanja. Stranka, ki je uprizorila luto kampanjo proti Srbom v glavnem samo zato, ker so pravoslavni, ki preganja in na vse načine zatira vsakega, kdor si drzne spregovoriti nepristransko besedo o katoličizmu, pa ni zaščitnica verske in cerkvene svobode. Svobodo ljudstva štiti SLS samo v toliko, v kolikor to konvencija njenim partijskim egoističnim interesom. Geslo te zaščite je bilo in ostane: držati mase s pomočjo groženj o vcih in peklju v okovih duševnega robstva, da bi zaslužili duh krotit in brzdati tudi materijo. Na ta način ljudstvo podzavestno priznava katoliški cerkvi vse pravice do posvetne oblasti in bogastva, ne da bi se zavedalo, da praksa katoličizma direktno nasprotuje ideji krščanstva. Blagor mi, ki ni videl, pa veruje. Gorje SLS in vsem njenim voditeljem, če bi se slovensko ljudstvo spremenilo v svetopisemskega Tomaža ter zahotelo položiti prst v gnoloblo klerikalizma, da se prepriča o njegovih dozdnevih vrlinah! Tega se gospodje okoli »Slovenca« in drugih klerikalnih listov najbolj boje, in odtod izvira sovraštvo napram drugim strankam, ki hočejo ljudstvu odpreti oči. O tem, kako štiti SLS socialne pravice ljudstva, pa se ni težko prepričati. Zadoštuje dejstvo, da ima v lastnih vrstah vse polno siromakov, ki jim primanjkuje vsakdanjega kruha, z druge strani pa peščico magnatov, ki uganjajo s temi siromaki burke in žive na njihov račun. Dva grada, dve žagi, mlin, samostan in nad 20.000 ha zemlje v rokah ene cerkvene institucije dovolj jasno govori, kakšna je v resnici ta zaščita socialne svobode. Če vidi SLS socialno svobodo v tem, da spravi vse materialne dobrine v klerikalne in cerkvene roke, ljudstvo pa nudi kot odškodnino duhovno kraljestvo in nade na lepše čase na onem svetu, tedaj priznamo, da je njena trditve upravičena.

== Metamorfoze »Slovenčeve«. Beograška »Samouprava« danes priobčuje daljši članek o »Slovenca« in o njegovih metamorfozah v nazorih o našem narodnem in državnem edinstvu. Radikalni organ konstatira, kako je »Slovenec« po polomu Avstro-Ogrske monarhije svečano izjavljati, da so Slovenci, Hrvati in Srbi en narod, s tako izjavo so prišli v Beograd poslanci SLS, da se ujedinijo. Pozneje je »Slovenec« spremenil hitro svoje nazore in je začel trditi, da so Slovenci, Hrvati in Srbi tri plemena enega naroda, a pozneje je šel še dalje ter je začel razvijati teorijo o treh različnih narodih, ki govorijo tri različne jezike in imajo različno kulturo in zgodovino.

== Odnos francoskega poslanika. V posebni poslovnili avdienci je Nj. Vel. kralj Aleksander včeraj sprejel francoskega poslanika Clemensa Simona, ki odhaja v Pariz na svoje novo uradno mesto. Kralj je priredil poslaniku na čast poslovnilo kosilo. Poslanik je užival splošne simpatije. Simon je danes zjutraj z orientekspresom odpotoval v Pariz.

== Meja napram Madžarski definitivna. Uradno poročilo konstatira, da je tehnična razmejitev napram Madžarski končana. Od Drave do Segedina so v razdalji po 1 km postavljeni visoki kamniti mejniki, ki označujejo mejo v smislu trianonske pogodbe.

== Odlikovanje italijanskih funkcionarjev. Odlikovani so z redom sv. Save I. reda prefekt Trsta Crispo Moncada, z redom sv. Save III. reda svetnik tržaške prefekturo Mario Rizzo in tajnik italijanskega zunanjega ministrstva Pietro Cittadini.

== Nove ameriške afere. V washingtonskih vladnih krogih je te dni zavladalo novo razburjenje, ker so od-

krili nov škandal enakega obsega, kakor škandal v petrolejski aferi. Gre za veličanske operacije s potvornim denarjem, ki so ga hoteli ravnatelji neke podružnice federalne banke spraviti v svoje tresore ter ga izdajati namesto pravih državnih novčanic. Nepošteni ravnatelji so hoteli ogoljufati državo za 2 milijona dolarjev. Istočasno je izbruhnila v Washingtonu druga afera na dan. Zaznali so za nepravilnosti pri petrolejskih koncesijah v severnem Sahalinu, ki jih je prejel znani ameriški milijarder Sinclair od sovjetske vlade, in sicer s posredovanjem poslanca Falla (ki je, kakor znano, zapleten v prvo petrolejsko afero). Ta se je napotil v Moskvo, tamkaj izrazil svoj službeni položaj ter z raznimi obetani, med drugim tudi z obljubo skorajšnjega priznanja sovjetske Rusije po Združenih državah izvalil od sovjetske vlade petrolejsko koncesijo na Sahalinu za trdno Sinclair.

== Delo mešane komisije za razgrajenje na Reki. Včeraj so člani italijansko-jugoslovenske mešane komisije za razgrajenje pregledali teren ob »Mrtvem kanalu« in Bankinju in Baroš. Popoldne se je komisija sestala k prvi seji. Izpraznjenje Baroša in Delte sledi v soboto ali nedeljo.

== Ruski poslanik v Rimu. Italijanska vlada je dala svoje privoljenje za imenovanje dosedanjega trgovskega zastopnika sovjetske Rusije v Pragi Jureneva za ruskega poslanika v Rimu.

== Sklepi baltske konference. V Varšavi se je vršila konferenca baltskih držav, katere so se udeležili Poljska, Estonija, Finska in Litvinska. Zunanji ministri teh držav so sklenili razne načrte konvencij, glasom katerih se baltske države obvezujejo na sedanje meddržavne razmere v baltskih deželah ter na skupne nastope v politiki in gospodarstvu. Medsebojne zveze se poglabljajo s posebnimi konvencijami. V prvi vrsti s poštno in novinarsko konvencijo, ki bo omogočala tesnejšo kooperacijo tožadnih agentur v poedinih baltskih državah. Sklenilo se je tudi, izdati oglas za čim tesnejše sodelovanje na umetniškem, intelektualnem, sportnem in gospodarskem polju. Prihodnja konferenca se vrši v Helsinkforsu.

== Italijansko trgovsko prodorjanje v Rusijo. Pred dnevi sta Čičerin in Litvinov sprejela novega italijanskega poslanika grofa Manzonijsa. Pri tej priliki so razpravljali o ustanovitvi italijansko-sovjetske trgovske zbornice v Moskvi, ki naj bi pospeševala zblizanje med Italijo in Rusijo ter zlasti ustanavljanje italijansko-sovjetskih družb. Za Italijo so podpisali zbornični statut Paterno, Barbieri in Sessa, za SSSR pa Krasin in ravnatelj glavnih bank. Glasom poročila trgovske zbornice v Leningradu so se po podpisu italijansko-ruske trgovske pogodbe znatno pomnožile poslovne ponudbe italijanskim trgovcem.

== Zaradi česa treba zrušiti sedanjo vlado? Pod tem naslovom objavlja zagrebški nacionalistični »Pokret« sledečo politično beležko, ki kaže v pravi luči resnost hrvatskega jokanja za izgubljenim Reko: »Govorilo se je, da bodo Radicevi zrušili radikalno vlado o priliki glasovanja o reškem sporazumu. To se ni dogodilo, ker smatra Radić, da Reka ne zasluži toliko napora mirotnovnih poslancev. Oni bodo raje pri drugem vprašanju rušili vlado. Izbrali so si korupcijo. V današnjem »Slobodnem Domu« piše namreč Radić: »Reška izdaja je sramotna in strašna. Toda sedanja korupcija je še sramotnejša in strašnejša. Glavno je, da vodi korupcija v resnici v propast ne samo Srbijo in srbski narod, nego tudi Hrvatsko in hrvatski narod. In zato se Pašićeva vlada mora zrušiti na korupciji.« No, mi ne verujemo, da Radicevi odpravijo korupcijo. Raje si bodo z njo prej pomastili brado.

Julijska Krajina.

K OBČINSKIM VOLITVAM V GORICI.

V Gorici, 20. februarja.

Izd občinskih volitev v Gorici, ki so se vršile v nedeljo dne 17. t. m., je bil pač tak, kakor je bil določen že vnaprej. Udeležili so se volitev kot stranka samo fašisti, vse druge stranke pa so ali proglasile abstinenco, ali pa je sploh niso proglasile in so se natihooma vzdžale volitev.

Dasiravno so fašisti postavili na obe svoji listi, večinsko in manjšinsko, najodličnejše može iz nekdanjega goriskega političnega življenja in predstavitelje domačega razumnštva, trgovstva in industrije, ki v ostalem nimajo prav nič opraviti s fašizmom — imenujem naj starega Bombiga, dr. Pinausiga, profesorja Kirschena, lekarnarja Pontonija in Kurrerja, industrijalca Devetaga in Gona itd. — da bi s pomočjo njihovega ugleda in vpliva pritegnili čim največ volilcev na volišče in tako dokazali, da je Gorica v resnici fašistovska, je bila vendar udeležba pri volitvah naravnost sramotno nizka. Slovenci in republikanci so proglasili abstinenco, socialisti in komunisti pa je sicer niso proglasili, a volit pa tudi niso šli, in že s tem je odpadel precejšen odstotek volilcev. Druge stranke so sicer dale po par svojih mož na fašistovski volilni listi, a volit jih je šlo malo. Tako se je potem zgodilo, da je od 6317 vpisanih volilcev glasovalo za obe fašistovski listi samo 2826 volilcev, torej komaj 44,7 odstotka. Par sto glasov je bilo razbitih. Največ glasov

je dobil nosilec manjšinske liste, dr. Mario Verzegnassi, namreč 1431, na večinski listi pa inženjer Carlo Bressan, in sicer 1395.

Značilno je, da izkazujejo imena listih kandidatov, ki naj bi bila privlačna sila za nefašistovsko meščanstvo, razmeroma znatno število glasov, pač snak, da so fašisti rabili te može le za vabo, glasovali pa zanje niso enotno. Senator Bombig je dobil 1386 glasov. Devetag in Pontoni ravno toliko, Kirschen 1380, dr. Pinausig 1388, Giron pa celo samo 1340, najmanj na večinski listi, Kurrer na manjšinski listi pa tudi samo 1283. Na tej listi je vsekakor tudi meščanstvo nekaterim fašistom pokazalo, da mu niso posebno po godu. Tako sta Derfles in Graziani dobila znatno nižje število glasov od ostalih, prvi 1358, drugi pa celo samo 1310.

Te številke govorje dovolj jasno, kako je s fašizmom v Gorici. Tako namreč, da bi bili v slučaju, da je prišlo do kakšega sporazuma med nefašistovskimi strankami, o čemur seveda ni bilo govora, fašisti propadli na vsej črti. Zato pa je tudi zanimivo, kako sedaj opravčujejo fašisti to svojo tako izrazito pirovsko zmago. Evo, kaj pišejo v tržaškem »Ponolcu«:

»V nedeljo Gorica ni hotela bojevati volilnega boja, temveč je hotela samo nam vsakomur ponovno potrditi svoje italijanstvo. (Zato tudi niso postavili na kandidatski listi nikogar, ki bi tudi le samo nekoliko dišal po slovenstvu, čeprav fašistovskem! — Prim. poroč.) In če je Gorica zmazala v nedeljo, je zmazala, ker je znala zmazati v drugih, težjih bojih pod tujim imenom. Gorica v nedeljo ni postavila na laž svoje prošlosti. In tako ima Gorica po enoletni izredni upravi končno vendarle svoj zakoniti zastop, izvoljen po volji (!) ljudstva.«

Naj pa reče sedaj kdo, da to ni leno in celo tudi silno lažno povedano. Nič hola, seveda, ker tudi ni bilo nasprotnika in vendar silna zmaga, vredna italijanskega priznanja. Gorici Ali ni bilo holo, da bi bili rešli: Sili so nas Gorijanec do glava na so nam pustili, da naj delamo, kar hočemo, ker nikarjiti itak ne moremo ničesar več, ko je že takointako vse pokvarjeno!

Ta bi vsaj enkrat priznali in povedali resnico, katero življeno vrabel po vseh goristihih strehah. In naj se zgodi tako tudi se pri državnozborskih volitvah, pa se bo v resnici bati, da Gorica izgubi kar čez noč svoj leni pridvek »la sante« (svetca) in ji prilijeta kakaga drugega, ki bo manj lep in se bo glasil — »la maledetta« — »prokletac«!

Preneva.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 21. februarja: Lillom. (Ljudska predstava.) Izven.

Petek, 22. februarja: Hamlet. Red A. Sobota, 23. februarja: Tri maske. Smešne precijeze. Prijudni komisar. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Četrtek, 21. februarja: Zaprti.

Petek, 22. februarja: Tosca. Red B.

— Šentjakovski gled. odprizori v nedeljo dne 24. febr. četrsti izborni burko. »Vražji Rudie«. Snov je veselo-satirične vsebine. Vse dosedanje predstave so imele velik uspeh. Predprodaja vstopnic v kavarni Zalezni na Starem trgu.

— Šentjakovski gled. odpr. V nedeljo dne 24. febr. »Vražji Rudie«.

— Gledališki oder Narod. Čitalnice v Sp. Šiški dvorani pri Valavcu. V nedeljo 24. febr.: »Volkašica« (Roparska pravljica v I. delu s petjem spisal P. Milčinski) in »Brat Sokol« (burka v I. delu). Začetek ob 20.

— Zbiranje domačih umetnin. Umetniški oddelek prosvetnega ministrstva poziva javnost in lastnike umetnin, da priobčijo podatke o izvirnih delih domačih umetnikov, slikarjev in kiparjev. Namen je ta, da ima prosvetno ministrstvo pregled in evidenco o domačih umetniških delih.

— Gostovajne romunskega narodnega gledališča v Pragi in na Dunaju. Uprava Narodnega gledališča v Bukarešti je sklenila, da priredi s prvaki svojevala umetniškega ensembela drugo gostovanje v romunskem jeziku na Dunaju in v Pragi. V obeh mestih se vprizori Shakespearejev »Hamlet« in romunska originalna drama »Vlaicu Vod« od Aleksandra Davila. To delo se smatra za najboljšo, kar jih ima romunska dramska umetnost. Snov je vzeta iz romunske zgodovine in se odlikuje z originalnim koloritom romunske prošlosti. Hamleta bo igral znameniti romunski igralec Aristide Demetriade, ki uživa v tej vlogi doma velik sloves. V drugi igri se predstavi praškemu in dunajskemu občinstvu nestor bukreškega gledališča Nottara. V romunskih gledaliških krogih pričakujejo to turnejo z veliko napetostjo.

— Gertart Hauptmann v Rusiji. Nemški dramatik G. Hauptmann odputuje v kratkem v Rusijo. V Petrogradu bo predaval o moderni nemški literaturi, nakar poseti tudi Moskvo in nekatera druga večja mesta.

— Ob priliki moje dvajsetletice mi je došlo od mojih prijateljev in premnogih ljubiteljev našega gledališča toliko čestitk, darov in voščil, da je bil ta večer eden izmed najlepših mojega 20-letnega delovanja. Za to čutim srčno potrebo se najiskreneje zahvaliti v prvi vrsti slavnemu občinstvu, katerega priznanje in simpatije so mi najlepša in najdražja nagrada za moje delovanje. Presrečno se zahvaljujem upravi kr. nar. gledališča, vsem dragim mi kolegom in kolegijam, nadalje Združenju gled. igralcev, društvom »Orjunia«, »Jadramo«, »Zvezd ruskih akademikov« in prav tako tovarišim lovem, ki so se blagovolili spomniti name pri tej priliki. Z najodličnejšim spoštovanjem Hugon Zathay,

Književnost.

— Zbornik za umetnostno zgodovino je s šte. 3-4 (1923) dokončal svoj III. letnik. Fran Kotnik (Ptui) priobčuje življenjepis krajinskega slikarja Markažja Pernhartarja, koroškega rojaka, dobro znanega mojstra planinskih panoram. Biografija in seznam Pernhartarjevih del sta sestavljena z velikim trudom in poštvalno pridnostjo, ker daje spisu vrednost vira. Za vrsto osebnih spominov, ki jih prinaša »Zbornik« od drugega letnika naprej, je napisala gđc. Ivana Koblica svoje memoare z neobičajno svežino; popisuje svoje slovenske kolege, čas šolanja na Dunaju ter v Monakovem, zveze z R. Mutherjem, Dietzom in ženskim slikaricami, čas prvih uspehov na razstavah. Potem pride preokret v smislu modernega slikarstva, ki se je pri Kobličevi izvršil pod vtisom Udeja in nastop v Parizu, ki ji je prinesel posebno čast — postala je associee francoske Societe Nationale des Beaux Arts. Preselitev v Pariz ji je odprla neposreden vpogled v francosko slikarstvo in Kobličeva vstopa v krog čestitcev P. de Chavannesa. Od tedaj je slikarica stalen gost nemških in francoskih razstav. Živi pa na jugu, v Ljubljani, Fivenci in v Sarajevu, kjer ustanavlja »Sarajevski slikarski klub«. Pot jo zopet pelje na sever, v Berlin, kjer drugiče s Kato Kollwitz, in šele tik pred vojno se Kobličeva stalno naseli v Ljubljani. To lepo življenje, polno solnce in veselja, se bo s svojim optimizmom gotovo vsakomur prikupilo. Dr. Niko Zupanič je prispeval študijo o slikarju, znanem pod imenom Pellegrino di San Daniele (1467—1547), ter dokazuje, da je bil jugoslovanskega pokolenja in da se je njegov oče imenoval Ivan Beljan. Članu je priložanih 5 reprodukcij po Pellegrinovih slikah. — K raznim domnevam v življenjepisih L. Laverja navajata dr. F. Stele in dr. Melita Pivec podatke na podlagi uradnih spisov iz dobe francoske okupacije, ki prinašajo dragoceno pojasnila. — Dr. Izidor Cankar v obširni recenziji Stetovega dela »Gotsko stensko slikarstvo na Kranjskem« o načelnih vprašanjih presojanja naše srednjeveške umetnosti, pač pa doseže svoj pomen v okvirju severne umetnosti, od katere je bila odvisna do profireformacije. Konservator dr. Stele poroča o delu svojega urada, ki postaja v današnjem času vedno pomembnejši za varstvo spomenikov. Poročilo »Umetnostno-zgodovinskega društva« pove, da je priredilo društvo v jeseni dobro obiskan izlet v Benetke, Oglej, Gračac in Trst. Društvo prireja v zimskem času zopet ciklus desetih predavanj na tema: Uvod v umetnino umetnosti. Stalni rubriki »Bibliografija« in »Književnost« sta zopet dobro založeni z materialom. Zanimiva so tudi poročila o razstavah, iz revij in o spomenikih, ki jih prinaša »Zbornik« pod »Razno.« Dvojni številki sta priloženi dve polni Stetovega dela o spomenikih Kamniškega okraja: na vrsti je znana zbirka I. Nikolaja Sadnikarja, sledi popis Kamniške okolice. »Zbornik za umetnostno zgodovino« je dosedaj vršil strogo znanstveno svoj nalog v raziskovanju starejših umetnostnih. V današnjem času postaja potreba po črpanju, ki bi se pod istim vidikom pečal tudi z moderno umetnostjo, vedno bolj aktualna. Uredništvo se je zato vključilo slabemu gmetnemu stanju društva — založnika odločilo, da razširi delokrog lista tudi na polje moderne umetnosti, ker upa, da bo na ta način pridobilo zanimanje razumnštva. List izide v letu 1924 štirikrat (naročnina 60 Din) in bo imela vsaka številka prilogo reprodukcij na finem papirju. Če bo našel trud uredništva pričakovani odziv v narodu, se bo naša prva umetnostna revija lahko gladko razvijala in dosegla svojo posredovalno vlogo med umetniki in občinstvom.

— »Nova Evropa« prinaša v številki z dne 21. februarja tole vsebino: Jugoslovenska ideja je slovenska (Laza Popović). Največji Jugosloven XIX. stoletja. (Dr. V. Novak.) Politiški pregled: Oko opozicijskega bloka, i cko Reke. (Č.) — Ekonomski pregled: Likvidacija rečkog pitanja i naša luka na Kvarneru. (I. Belin.) — Knjige i listovi: »Borci i begunci«. (R. L. Knežević.)

— Nova revija, V Beogradu je leta izhajati revija »Pokret«, list za politiko, književnost in gospodarstvo. Izhaja vsak teden in stane na leto 200 Din. Štev. 3. ima tole vsebino: Od ujedinenja do danes. — V. Stajić: Jedan pesnik Vojvodine. — M. Jakšić: Jedan san. — Dr. Sv. Predić: Opasne generalizacije. — O. B. Odšteta velikim posrednicima. Nedeljna smotra. Mozaik.

Sokolstvo.

— Vidovdan, glasilo vojvodinskih nacionalistov, je posvetilo zadnjo številko Sokolstvu. Številka se imenuje »Sokolski Vidovdan« in nosi na čelu debelo tiskan izrek kralja Aleksandra: »Sokoli bodite tuji vnaprej celomu našem narodu primer narodnega edinstva. Zdravo!« Uvodoma pravi uredništvo, da ima organizacija jugoslovenskih nacionalistov s Sokolstvom mnogo dodirnih točk ter da želi radi tega vojvodinsko javnost seznaniti s sokolskimi idejami. Številka prinaša nato poleg poslanice Sokolskega saveza iz leta 1923, še več toplo pisanih člankov o splošnem narodnem in vzgojnem pomenu sokolskega gibanja.

— Veselejem v Ljubljani otvoril se že 4. marca. Ker pa bi bilo z ozirom na čas na prostem neprimadno, vrši se prireditelj v Narodnem domu. Vodstvo je prevzel poseben odsek ljubljanskega Sokola. Otvoritev izvrši se slavnostno ob 20. uri zvečer s sodelovanjem vojaške godbe.

— Sokolsko društvo v Šiški. Ker se je zaključila sokolska šola, bo začelo »Prosvetno oddeljenje« zopet s predavanji. Prvo predavanje bo v soboto 23. februarja ob 19.30 v ljudski šoli v Spodnji Šiški. Predava s Mira Engelmannova: Naša ženska društva in »Sokolica«.

— Sokol v Štepanji vasi priredi v nedeljo 24. svečana pri bratu Gregarju »Čerino« v Štepanji vasi predpustno veselico s raznovrstnim sporedom.

Glasbeni vestnik.

— Proslava 100-letnice rojstva B. Smetane v Ljubljani. Začetkom meseca marca t. l. se proslavi stoletnica rojstva slavnega češkega skladatelja Bedriha Smetane in sicer priredi tretji dan proslave »Zveza godbenikov za Slovenijo« sinfonični koncert, na katerem bo izvajal pomnožen orkester Narodnega gledališča v Ljubljani cikel sinfoničnih pesnitev »Ma vlast«. Koncert se vrši v ponedeljek, dne 3. marca zvečer.

— Mladino ljubljanskih srednjih in strokovnih šol opozarjamo na VII. muzikalno predavanje, ki se vrši pod naslovom »Mladinska pesem« v nedeljo dne 24. t. m. ob 11. uri pop. v Filharmonični dvorani. Natančnejši spored priobčimo jutri.

Socijalni vestnik.

GIMOTNI POLOŽAJ BOLGARSKEGA URADNIŠTVA.

Sedaj, ko stopa uradniško vprašanje pri nas v ospredje vsega socialnega življenja, bo zanimivo, če si ogledamo razmere, v katerih se nahaja uradniško sodne Bolgarije. Podražitev življenja, potrebščine se izražajo običajno potom takozv. indeksov. Indeks je relativno število, ki kaže, kolikokrat ali v kakšnem odstot. so se zvišale ali znižale cene gotovemu blagu z ozirom na prvotno njegovo vrednost. Za podlago se vzame navadno 1 ali 100. Tako n. pr. če imata dva različna predmeta indeks 450 in 1100, pomeni to, da se je prvi v primeri s prvotno ceno podražil 4½ krat ali za 35%, drugi pa 11 krat ali za 1000%.

Za podlago ali osnovno ceno se vzamejo po vojni navadno cene tekom leta 1901—1910 ali pa tekom leta odnosno meseca neposredno pred napovedano vojno — t. j. 1913 ali končno mesec maj l. 1914.

Glasom oficijelnih indeksov je podražitev v Bolgariji izražena z indeksom 3200 (v primeri z l. 1901—1910) ali 2500 (napram ceram leta 1913). To pomeni, da se je življenje podražilo od leta 1910 do danes 33 krat od leta 1914 dalje pa 25 krat. Ti indeksi se kažejo večinoma samo živil. Toda življenske potrebščine ne obstoje samo iz hrane in zato omenjeni indeksi ne morejo točno izražati tega, kar imenujemo draginja življenja. Da opredelimo točno indeks podražitve, moramo po možnosti vsočevati vse one stroške, ki zavzemajo važno mesto v gospodinjstvu. V to svrhu moramo ugotoviti povprečen proračun povprečnega gospodinjstva. Ker hočemo govoriti o uradnih plačah vzamemo povprečen proračun štirčlanske uradniške rodbine z letnimi dohodki v znesku 2400 levov po predvojnem kurzu. Posamni izdatki take rodbine so znašali glasom oficijelne statistike:

	1910	1923
Za hrano, kurjavo in drugo (letno)	782 levov	24.095 levov
Oblike	283	16.040
Stanovanje	540	4.200
davki, pokopnina	384	1.320
Skupaj 1904	45.655	

Procentuiranje teh izdatkov nam kaže, da potrebuje srednje uradniško domaćinstvo, če živi družina približno tako, kakor leta 1910, za hrano, kurjavo in razsvetljavo nekaj nad polovico (52,8%) za oblike nekaj nad tretjino (35,1%) za stanovanje nekoliko manj kot desetino (9,2%), za pokopnino in davke pa neznaten del (2,9%) celokupnih izdatkov. To seveda pod pogojem, če dotični uradnik razpolaga s sredstvi, ki mu dovoljujejo, da uravna svojo izdatke tako, kakor pred l. 1910. V splošnem so ti izdatki narasli od 1904 na 45.655 levov. Če vzamemo prvo število za 100, se spremenijo drugi v 1290. To je splošni indeks podražitve, ki obsega poleg hrane tudi oblike, stanovanje, davke in drugo. Ta indeks pomeni da se je življenje v Bolgariji podražilo približno 23 krat ali za 2190%.

Analiza navedenih absolutnih števk, ki izražajo posamezne izdatke povprečnega uradnega domaćinstva, nam kaže da cene življenskih potrebščin niso poskočile v enakem razmerju. Če torej izračunamo indekse podražitve posamičnih predmetov na ta način, da spremenimo njihovo vrednost l. 1910 v 100, dobimo sledeče rezultate:

	1910	1923
Hrana, kurjavo in drugo	100	3081
Oblike	100	5569
Stanovanje	100	778
Davka pokopnina	100	344
Splošno	100	2290

Iz teh indeksov je razvidno, da se je hrana podražila 31 krat oblike 56 krat, stanovanje približno 8 krat in davki nekaj nad 3 krat. Če prenesemo to na posamezne sloje, lahko trdimo, da more prenašati draginjo samo oni, čigar dohodki so se povzeli od leta 1910 do 1923 v enakem ali pa v večjem razmerju. Taki sloji ne poznajo ali vsaj ne občutijo draginje. Logična posledica je, da so najbolj siturana domaćinstva onih ki proizvajajo ali pa trgujejo z blagom odnosno z obliko. Njihovo blago je poskočilo v ceni 56 krat, dočim so se drugi predmeti, ki jih potrebujejo, podražili razmeroma malo. Najslabše je v tem ozirom za državo: dočim so vsi sloji znatno zvišali svoje dohodke ter se več ali manj prilagodili draginji, je država razmeroma le neznatno zvišala svoje dohodke. Samo zato je prišel njen uslužbenec v položaj, da ne more prenašati draginje, da torej trpi bedo in pomanjkanje.

In res, kakšne so sedanje plače bolgarskega državnega uradništva? Po zavednih uradnih podatkih lahko točno ugotovimo absolutne številke plač posamičnih kategorij, kakor tudi povprečje od l. 1910 do danes. Te plače srednjega uradnika ali uslužbenca s 6—9 službenimi leti, oženega z 2 dečci, so znašale po kategoriji uslužbenca:

Mesečna plača		
Uslužbenec	do 1. 1910.	1. 1923.
VI. kateg.	66 levov	1260 levov
IV. kateg.	125 levov	1830 levov
II. kateg.	210 levov	2385 levov
I. kateg.	450 levov	3645 levov

Ce primerjamo te plače z vsotami, potrebnimi za vzdrževanje domačinstva, vidimo, da so 1. 1910 uradniki vseh kategorij lahko shajali. Plače so jim zadostovale za življenje in lahko so se nekaj prihranili. L. 1923 pa plače nobeni kategoriji ne zadostujejo. Kajti dočim so cene v splošnem poskočile za 23 krat, so se plače zvišale slugi 19 krat, ljudskošolskemu učitelju 15 krat, gimn. profesorju 10, najvišjim uradnikom pa samo 8 krat. Sedanje uradniške plače ne zadostujejo niti za kritje najpotrebnejših stroškov. Uradnik, ki je pred

vojno zaslužil letno 2400 levov, je lahko dobro živel in poleg tega še položil kako malenkost na stran. Kakor smo že omenili je potreboval uradnik letno 1994 levov. To reši si je lahko prihranil vsako leto 400 levov, kar znaša v 30 letih 12.000 levov, tako, da bi bil uradnik po 30 službenih letih premožen in brez skrbi za stara leta. Leta 1923 je potreboval za življenje že 45.655 levov, vsa letna plača pa je znašala samo 28.620 levov. Primankljaj je dosegel 17.030 levov. Če hoče torej živeti se mora nečemu odpovedati. Toda čemu? Izdatkov za stanovanje, davke in pokojnino ne more reducirati. Preostaja mu edini izhod, da se omeji v obliki. Iz tega jasno sledi, da je kmotni položaj bolgarskega uradnika skrajno žalosten, prav tako ali še bolj kakor jugoslovenskega.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1924.

Vrzel v kritiki.

»Do sedaj so se vse opozicijske stranke zedinile samo v ovih točkah svojih načrtov, ki se ne tičejo programa nobene stranke.«

»Slovenec«, v čem soglašajo opozicijski blok.

S tem značilnim stavkom razsvetljuje večerajšnji »Slovenec« trnjevo pot opozicijskega bloka in poteškoče, ki nasprotujejo njegovi realizaciji. Glasilo avtonomističnih revizionistov priznava, da se programatično še ni doseglo soglasje in da so se stranke doslej zedinile samo na neprogramatičnih, to je taktičnih točkah svojih političnih načrtov. Ne vemo danes, kako bodo nadaljevali ta pogajanja in zedinjevanja opozicijskih strank in ali ni vobče že danes nastopil trenutek, ko so nekatere opozicijske stranke za dosežle svoj smoter ter ustvarile v Beogradu novo politično situacijo, to je potrebo obitnih novih koalici. To pokažejo prihodnji dnevi. Zdi pa se, da se med taktičnimi soglasji opozicijskega bloka nahaja tudi reški sporazum in da je enotna kritika tega sporazuma v narodni skupščini bila izraz takega soglasja. Mi smo te kritike čitali pazljivo in s pravim patriotskim zanosom, ker nas kljub vsemu našemu zmernemu zagovoru sedanje vladine zunanje politike neljuzno boli, da smo kapitulirali v reškem vprašanju ter pristali na srednjo kompromisno črto. Čitali smo te skupščinske opozicijske kritike, da ugotovimo glavnega krivca sedanje neugodne situacije Jugoslavije napram Italiji. Priznati pa moramo javno, da tega krivca ni odkrila sedanja skupščinska kritika kljub njeni morebitni patriotski nameri, ki jo je gnala proti zunanjemu ministru v tako velevažni zadevi.

Glavni krivec sedanje situacije je po našem mnenju zgodovinski razvoj nacionalnih odnošajev na Jadranski obali v preteklem stoletju do svetovne vojne. Ta zgodovinski razvoj, ki nam je z vsakim desetletjem osvajal nove postojanke na Primorskem, v Gorici, Trstu, Istri, Dalmaciji in deloma na Reki, se vsled znane avstrijske politike ter prezgodnjega nastopa svetovne vojne ni mogel dokončati. V italijanskem narodu so ostale žive stare, sicer popolnoma neupravičene aspiracije na vzročno jadransko obal in te aspiracije so Italijo potisnile v svetovno vojno. Z ozirom na to sodelovanje ter na absolutno vojaško ter notranjo šibkost nove jugoslovenske države smo morali z nujno zgodovinsko logiko zaiti v sedanjí inferiorni vojaški ter splošni odnošaj z Italijo, ki ga nobena kričava kritika ne more spraviti s sveta. Naša zgodovinska krivda leži v tem, da nismo likvidirali nacionalnega vprašanja na vzročni jadranski obali ter izvršili popolno polugoslovljenje spornih primorskih ter reških krajev že pred svetovno vojno. Iz tega dejstva izhaja vse zlo, povojne in sedanje zunanje politike.

Danes moramo radi tega pogledati realnosti v oči ter moramo z intenzivno in složno notranjo, gospodarsko in nacionalno politiko ustvariti na Jadranu tako vojaško, gospodarsko in politično silo, ki bo v bodočnosti sedanje krivice tudi efektivno, ne z besedami in protesti, izpremenila in odpravila. To edino odgovarja trezni in patriotski presoji sedanjega zgodovinskega trenutka. — Končajmo s protestnimi govori, pričnimo z zgradbo močne in složne države, nacije in vojske!

Obletnica dr. Iv. Tavčarjeve smrti se je praznovala v Poljanah v torek 19. februarja z žalno mašo in revijemom v župni cerkvi ob 10. dopold. Žalne svečanosti so se udeležili: šolska mladina z učitelstvom, za kar je bil prekinjen pouk, dalje župan A. Čadež, orožniška stanica po komandirju, zastopniki domačih društev in številno domače občinstvo. Zvečer je priredil Sokol za Poljansko dolino v Sokolskem domu v Gorenji vasi, ki nosi dr. Tavčarjevo ime, spominski večer z narovorom in krajšim predavanjem o dr. Tavčarjevem življenju, o njegovih delih in zaslugah za slovenski in jugoslov. narod sploh ter z recitacijami iz njego-

vih del. Prireditve je bila prav presrečna, ker se je vsakdo v ljubezni in spoštovanju spominjal velikega pokojnika rojaka.

— Likvidacija prosvetnega oddelka v Ljubljani. Ministrski svet je na predloženi seji podpisal naredbi o likvidaciji prosvetnega oddelka v Ljubljani. Za likvidatorja oddelka je imenovan predsednik višjega šolskega sveta dr. Stanislav Bevč.

— »Slovenec« in »Protislovenska« politika. Današnji »Slovenec« nam zopet v znani maniri abotno in onemoglo podtika, da pšemo proti interesom slovenskega naroda. Mi bi se na to njegovo staro lajno ne ozirali, ako ne bi izhajala iz ust ljudi, ki so jim cerkveni in drugi interesi vse, slovenski narodni in jugoslovenski državni interesi pa prazna nizkost. Mi smo ta vprašanja že dovolj jasno obrazložili v svojih člankih. Vprašamo pa »Slovenca« generalno, enkrat za vselej: Katera politika je protislovenska, ali politika brezuspešnega rjovenja ali politika petletnega negativizma in prazne roke? Mi smatramo, da je slovenska politika tista, ki skuša v krepkem državnem in narodnem edinstvu zavarovati naše lokalne gospodarske ter zunanje politične interese! Edino prejšnje vprašanje lahko odloča o slovenski in protislovenski politiki. Protislovenska politika je tista, ki za Slovenijo ničesar ne stori in ki se omejuje na platične proslave in govore.

— Ob 10letnici svetovne vojne. Umetniški oddelk prosvetnega ministrstva namerava prirediti ob 10letnici izbruha svetovne vojne veliko splošno razstavo umetnin, slik in risb, kakor tudi drugih umetnih del, ki se nanašajo na borbo za svobodo od leta 1912. do 1918. Med te umetnine spadajo vse one, ki predstavljajo posamezne faze bojev in pa razne junaške čine, kakor tudi vse simbolične in alegorične slike. Razstava naj bi bila apoteoza naših sedemletnih bojev in trpljenja, kakor tudi zmage. Na ta način namerava prosvetno ministrstvo tudi podpreti domačo umetnost.

— Zahvala. Za vse simpatije, ki so mi jih izražali slovenski krogi, posebno znanstveni, literarni in akademski povodom mojega imenovanja na strasbursko univerzo, se ob svojem odhodu iz Ljubljane prav toplo zahvaljujem. Med njimi prežite dni bom ohranil vedno v najlepšem spominu in tu navezane stike bom gojil na svojem novem mestu naprej v pripravljanju, da bodo v skupno korist obeh prijateljskih narodov. — V Ljubljani, 20. februarja 1924. Lucien Tesnière.

— Naš članek »O slovenski vzajemnosti«, ki smo ga priobčili dne 19. t. m., ponatiskuje na odličnem mestu brat-slavska »Slovenska Politika«, dokazuje s tem, da se z njim v celoti strinja.

— Prireditve v Unioni za Split. Pod tem naslovom je »Slovenec« 19. t. m. priobčil notico, da je 25. t. m. v veliki dvorani Uniona »elitna prireditve«, katere čisti donosek je namenjen za pogorelce v Splitu. Da bo naša javnost na jasnem, kakšna je ta »prireditve«, ugotavljamo, da pride ta dan v Unionu, kakor je razvidno iz vabila, ki ga imamo v rokah, elitni ples klerikalna akademija družba »Danica«, »Zarja«, »Borba« in klerikalni dalmatinski akademiki. To so tista društva, ki so se v adventu ob petkih in torek vseh kvaternih petek, ko so po cerkvenih predpisih strogo prepovedane plesne prireditve, veselo zabavali in plesali v Kazini. Ker so se zavedali, da bi njih elitni ples v naši javnosti ne vlekli, so ogrnili to svojo prireditve v plašč šloveljubja ter naznanili, da hočejo plesati in se zabavati na korist ubogih žrtev požarne katastrofe v Splitu. Tako se jim je posrečilo, da so dobili za protektorje svojega »elitnega plesa« velikega župana Teodorja Sporna in tudi českoslovaškega generalnega konzula dr. Otokarja Beneša. Prava protektorja tega plesa pa sta dr. Janko Brejc in prof. Evgen Jarc, katerega ime so iz previdnosti celo zamolčali v »Slovenčevih« notici ter svoj ples tudi prekrstili v »elitno prireditve«. Mi nimamo nič proti temu, ako se tudi klerikalna mladina po svoje zabava v predpustnem času, če-

prav pravijo, da je po naukih cerkvenih očetov ples gnusoba in greh, kaj malo moško pa se nam zdi, da se klerikalni junaki ne upajo s pravo firmo na dan in bi radi v kalnem ribarilu pod pretvezo prireditve na korist pogorelcem v Splitu. Originalno je tudi to, da mislijo klerikalci pomagati bednim pogorelcem najbolj s tem, ako se sami vesele in rajajo. Da se spozna vse mišljenje in čustvovanje klerikalnih akademikov, pove-mo, da so notico o svojem elitnem plesu skušali pod krinko »elitne prireditve za Split« utihotapiti celo v napredne liste. Toliko v ravnanje naši javnosti, da ne bo šla na spretno nastavljen klerikalne limanice.

— Časni člani Društva angleških književnikov v Londonu. Društvo angleških književnikov v Londonu je izvolilo za svoje častne člane tele Slovence: ruska pisatelja Maksima Gorkoga in Mjerskovskega ter srbskega pesnika Jovana Dučića.

— Nepraktični mestni gospodarji. Za kidanje snega z mestnih ulic in cest je bila vsako leto proračunjena gotova svota. Nekatero leto se je pri tej postavki prihranilo, drugo leto pa se je moral proračun prekoračiti, kakor je pač zapadlo manj ali več snega. Eno pa je bilo po prejšnjim mestnim gospodarjem vedno točno: kakor hitro je sneg zapadel, je bilo takoj alarmirano vse mestno delavstvo, ki se je pomnožilo še z izrednimi delavci, ki jih moramo imeti za take slučaje vodja mestnih delavcev vedno v evidenci. Delo je šlo hitro od rok, ker je bil sneg še mehak in lahek. V nekaterih urah so bile glavne prometne ceste in ulice že izčiščene. Kako pa je bilo letošnje zimo? Sveže zapadli sneg je bil navadno tak mehak in lahek, da bi delavci mogli brez truda s samimi grabljami in metlami osneti ulice. Toda sneg so pustili ležati, da se je pretvoril najprej v brezo, po kateri smo par dni brceli čez čenke tudi v najprometnejših ulicah, kakor n. pr. Selenburgova. Potem so mestni očetje še počakali, da je začela ta brozga zmrzovati. Ko se je napravil za pešeni debel led, so šele alarmirali delavce. Sedaj niso več zadostovale grablje, lopate in megle, temveč je bilo treba priti s krampji. V Latermanovem drevovodu n. pr. so na ta način kluvali delavci par dni led, dočim bi tedaj poprej bilo lahko par delavcev v dveh urah pometo sneg. Mestni očetje so se v snežni akciji vedli, kakor da bi bili šele letos prvič prišli v naše severne kraje iz Sicilije. Morda bodo do prihodnje zime bolj praktični, da bodo dalj prednost metli pred krampom, ako ne bodo do takrat že sami imeli metle za petami.

— Celjske vesti. Mestni magistrat je v območju mesta Celje zopet proglasil pasji kontumac, ker je bila pasja steklina po psa, neznanega lastnika učešna v občini Teharie in Petrovci v bližini mesta. Vsi psi morajo biti opremljeni z varnim, grizenjem izključujočim nagobnikom, ali pa se morajo po odraslih, dovolj krepkih osebah voditi na vrvi. — Ljudsko vseučilišče. Zadnje predavanje je oskrbel g. Makso Kovač, kaetan v pokopju. Predaval je »o eksploziji in razvoju eksplozivne tehnike«. Svojo zanimivo razpravo je podprl z zgodovinskimi podatki iz najstarejših časov, do današnjih dni. Predavanje je bilo zanimivo in je vzbujalo pozornost poslušalcev. — Kolo jugoslovenskih sester ima občni zbor dne 9. marca ob 4. uri pop. v mali dvorani Narodnega doma. — Gledališče. Danes v petek se igra opereta »Mamzelle Nitouche« izven abonementa. V nedeljo popoldne ob 3. uri se vprizori »Reveček Andrejček« kot ljudska predstava pri znižani cenah. — Himen. Poročila se je 20. tm. v Celju gđ. Zlata Jerš, hčerka profesorja g. A. Joša, s poročnikom g. Jožefom Celiginom. — O »mo ženo«. So v torek zvečer pod režijo g. Putjate uprizarili igralci ljubljanskega narodnega gledališča. Igra je dobro uspeša, gledališče je bilo napolneno do zadnjega kotička.

— Mariborske vesti. Protest proti delavski zavarovalnici ozir. bolniški blaginji. Poročali smo že o splošni nevolji, ki jo povzroča za delojemalca in delodajalca neznanost razmerje do centralnega zavoda, ki nadomešča bivše okrajne bolniške blaginje. Vsaj za Maribor s tolikim številom delavstva se to dosedanje razmerje že v doglednem času ne more več vzdrževati. Nevolja na obeh straneh postaja tem večja, ker pri delu ponesrečeni ali v službi oboleli zavarovalci ne dobivajo svoje podpore kakor se je prele praktično, vsako soboto, marveč dobivajo prispevke nakazane iz Ljubljane po tedne, pa tudi mesece pozneje. To je posebno hudo za uslužbence sedaj, ko je tako težko dobiti denar na posodo. — Številni smrtni slučaj. V sredo dopoldne smo imeli v Mariboru 7 pogrebov. Toliko pogrebov na en dan beleži še redko mesto kronika. Za prizadete rodbine je to hud udarec, ker so pogrebni stroški dandanes zelo občutni.

— Zasedanje ljubljanske porote v marcu. Spomladansko porotno zasedanje se prične dne 4. marca. Določeni so do sedaj sledeči slučaji: 4. marca Sajovic Franc, uboj; 5. marca Ložar Josip, težka telesna poškodba; 6. marca Zarn Otakar, zloraba uradne oblasti; 8. marca Ivan in Alojzij Suban, Hočešter Stanko, Keber Marijan in Kosmina Alojzij (val hudodelstvo tatvine). — Tudi slučaj proti Ivanu Jerin, ki je na Viču ubil svojega očeta, pride pred poroto, vendar dan obravnave še ni določen.

— Pover gostilničarji. Prijave točilec in prodajalcev alkoholnih pijač radi plačla takse za točenje. Prijave radi odmere takse po tarifni postavki 62. (Uradni list, komad. 116 številka 378 iz leta 1923) za leto 1924. In drugo polletje 1923, je treba, ker je rok za to že minil, v izogib kazni opraviti ob 27. tm. dalje najkasneje v 10 dneh pri pristojnem oddelku finančne kontrole. Seboj je treba prinesiti listino o točn. pravici, podatke o dimenzijah točilnih prostorov z verandami, dvoriščem in vr-

tom v decimetrih, o številu miz, stolov in klop, o količinah iztočenih pijač po njih vrstah v letu 1923. In o izkupičkih zanj (posebej na drobno, posebej na debelo), izkazila o obrtnih pravicah poslovođe in zakupodajalca in kolek za 5 Din. Ako točilec (prodajalec) absolutno ne more priti, naj pošlje legitimiranega namestnika z listinami in podatki.

— Objava izseljenškega komisarijata v Zagrebu. Izseljenški komisariat v Zagrebu objavlja potom izseljenškega odseka ministrstva za socialno politiko, da je kanadski vlada dovolila, da se sime v bližajoči pomladi izseliti precejšnje število naših poljedelcev v Kanado, katerim je zagotovljeno zaposlenje na tamošnjih farmah. V mesecu maju lahko odpotuje 1000 poljedelcev. Izseljenci morajo izpolniti predpise kanadskega priseljenškega zakona, t. j. morajo biti pismeni, zdravi, imeti morajo pravilno izpolnjene potne liste, dovolj sredstev za prevozne stroške do kraja zaposlenja in precejšnjo vsoto za nepredvidene stroške za časa vožnje. Oni, ki nameravajo odpotovati pod temi pogoji, se morajo predhodno prijaviti Specialnemu kanadskemu izseljenškemu komisariju v Antverpnu (9. Quai Van Dyck), kjer dobe garancijsko pismo, na podlagi katerega potem lahko dobe vizume. — Pristojne oblasti so poučene, da sprejemajo prošnje za izdajanje potnega dovoljenja brez omenjenega garancijskega pisma, v katerem slučajni morajo prosilci to pismo pokazati ob prihiti izdajanja potnega dovoljenja.

— Polletna kronika. Tatvina fotografirane aparata. Dne 19. t. m. je bil v drogeriji »Adria« v Selenburgovi ulici s pulta ukraden foto-aparat znambe »Ernemann«, vreden 3000 Din. Aparat je bil last nekoga odjemalca, ki ga je prinesel k popravilu. — Eksplozija. Na dvorišču tvrde »Svetla« v Hilsbergovi ulici je nastala v sredo popoldne nenadoma huda eksplozija tako, da so ponokale šipe v bližini se nahajajočega nosilca. Delavci Blaž Ložak je namreč čistil velik sod od bencina in da bi preganil pline iz slednjega, je pri sodovi vrti zakuril, nakar je nastala eksplozija. Zračni pritisk je vrgel Ložaka dva metra daleč, vendar ni dobil nikakih poškodb. — Tekom večerajšnega dne so prišle na policijo sledeče ovadbe: 1 radi tatvine, 1 radi pilanosti, 7 radi prestopka cestnopoljskega reda, 1 radi prestopka policijske ure, 1 radi poškodbe tuje lastnine, 3 radi raznih eksceso, 1 radi nedovoljenega streljanja, 1 radi nakupa sumljivih predmetov, 1 radi nedovoljene nošnje orožja. — Vlom. V Kolenčici vasi je bil 15. t. m. vlomljen pri posestniku Franu Nose. Odnešeno je bilo mnogo obleke in raznih drugih predmetov v skupni vrednosti 4205 Din. — V Mariboru je bil iz delavnice južne železnice, sedaj državn. železnice odnešen 10 metrov dolg gonilni jermen, vreden 425 Din. — Na Opekarski cesti v Ljubljani sta skušala dva neznanca vlomiti v stanovanje Andreja Severja, vendar sta bila še pravočasno opažena in preprečena. — Marij Zahernik, soprog učitelja iz Skofje Loke, je bila na kolodvoru ukradena knjižica za nakup živil in 90 Din gotovine.

— Zavraten napad. Ko je delavec Filip Rakovec iz Litiše stopil iz domače hiše na prag, je eden dveh mimoidajočih neznanec nenadoma ustrelil s samokresom nani. Rakovec je bil zadet v levo roko in so težko poškodovanega prepeljali v ljubljansko bolnico.

— Umor v Kicariju pri Ptuj. V nedeljo 17. tm. je bila pri posestniku Mlakarju v Kicariju pri Ptuj zbrana večja družba fantov in deklet. Imeli so domačo zabavo; plesalo se je in pilo tudi več kot potrebno. Nenadoma, ko je bila zabava baš v najlepšem teku, je stopil okoli 22. ure v hišo precel vinjen 21-letni Josip Kolarčič in je zakričal: »Sedaj sem tukaj, jaz sem sam Lucifer! Potegnil je tudi svoj nož in navajal na 17-letnega Janeza Pihlerja iz Pacinca. Zasadi mu je slednjega v podključno kost leve rame, mu prebil dve rebri, ter prerazal žilo vodnika. Nesrečni Pihler je bil takoj mrtev. Naslednji Kolarčič je nato še z nožem poškodoval dve osebi ter je nato med paniko, ki je nastala, pobegnil. Vendar so orožniki morila še tekom noči izsledili in oddali v zapore pujskega sodišča. — Detomor v Dobrenji pri Mariboru. Elizabeta M., 19 letna posestnikova hčerka iz Dobrenja pri Mariboru je imela intimo ljubavno razmerje z domačim hlapcem, kar ni ostalo brez posledic. Pretekli teden 14. tm. pa je rodila živo žensko dete in da prikrje sramoto pred svetom, je sklenila otroka umoriti. Po svoji lastni izpovedi je otroka najpreje krstila z imenom Marija, nakar ga je udarila s pestjo dvakrat po obrazu. Dete, kateremu so udarci zlo mili desno temenico, je vsled notranje izkravitve umrlo. Iz Maribora se je v ponedeljek podala komisija na lice mesta.

VELIK VLOM V KRANJU.
Iz Kranja nam danes, 21. t. m., javljajo telefonično, da je bil izvršen na dan sedaj še popolnoma nepojasnjen in drzen vlom v pisarno veletrgovca Ivana Rakovca. — Okoli 11. dopoldne so opazili odprta vrata pisarne, ki se nahaja v pritličju nasproti trgovini. Pri vstopu v pisarno so a presenečenjem zapazili, da je velika wertheimska blagajna povsem odprta in izpraznjena. Neznani vlomilec je odnesel razne vrednostne papirje, je hranilne knjižice, nekaj nad 25.000 Din gotovine in več cekinov. Nepojmljivo in čudno je vsem, kako je mogel priti vlomilec, oziroma tat v pisarno, ne da bi ga kdo do matih opazil. Pisarna je bila zaklenjena in tudi čudno je, kako je mogel tat brez napora odpreti z wertheimskimi ključi zaprto blagajno. Tat je moral prav dobro poznati domače razmere in okoliščine. Veletrgovec Ivan Rakovec je danes jutraj po pošli odpotoval v Ljubljano. O tatvini priobčimo dalje poročilo.

— Vremenska napoved. Dunaj, 20. februarja. Uradna vremenska napoved za 21. tm.: Jasno, zvišanje temperature, bližajoči konec periode mraza verjetno.

— Telesno zaprda. Po izkušnaji, sbranah na kliniki za notranje bolezni na Dunaju, učinkuje grenčica »Fraz-Josefa« tudi pri hemeroidih zanesljivo in prijetno.

Turistika in sport.

— Zimski izleti. Vse ljubitelje zimskih narave opozarjamo na izredno krasoto naših alpskih dolin in planot. Navajamo le nekaj enodnevnih izletov za nedeljske planince. Radovina za Možakljo, Vrata za oledenim Peričnikom, Martuljek z mogotnim zmrazjenim slapom, Pišnica, Planica z Načičjo, okovano v led, Bohinjska dolina s ledeno Savico, V Karavankah se priporoča poset Valvarzove koče in Begunje. V Kamniških planinah so pripravi izleti na Veliko in Krško planino, v Kamniško Bistrico in Logarsko dolino. Na Pohorju je za Mariborčane kaj pripraven poset Mariborske koče. — TKT.

— Peričnik. Planince opozarjamo na hvalen izlet v Vrata za Peričnikom. Priporočajo se odhod z jutranjim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 6. in tritret, povratek iz Mojantrane ob 17. popoldne. Pot do slapa je od drvarjev in lovcev dobro izgažena, četudi je sneg visok poldrug meter. V koči pod slapom se lahko udobno odpočije in iz nje uživaš bajno krasoto poldnevnega slapa. Časa imaš sedem ur, torej več kot dovolj. — TKT.

— Lovska družba »Črni vrh« v Ribnici priredi v nedeljo 24. februarja t. l. lovski ples s sodelovanjem godbe Dravske divizije. Čisti dobiček je namenjen »Zelenemu križu«.

S. K. HERMES

priredi v soboto dne 23. t. m.

»PLESNO MASKERADO«

— v hotelu »Bellewue«.

Društvene vesti.

— Opozarjamo na zanimivo predavanje »O umiku čez Albanijo 1. 1915«, ki ga priredi Sokol II. v Ljubljani v petek 22. tm., točno ob 8.21. v dvorani »Kazina« za člane in članice ljubljanskih sokolskih društev in za obštevno naklonjeno Sokolstvu. Predavatelj dobrovoljec Josip Jeras.

— Podružnica Jugoslovenske Matice v Kamnu ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 24. tm. ob 11. dopoldne v občinski posvetovalnici. Podružnični odbor vabi mestno prebivalstvo, da se v največjem številu udeleži občnega zbora narodno obrambnega društva, katerega delovanje je ravno v sedanjem času najbolj potrebno.

— Predavanje v »Soči«. Sobotno predavanje zdravnik dr. Ambrozič v društvu »Soča« o temi: »Na čem umirajo naši otroci«, privabilo je toliko poslušalcev v dvorano k Levu, da si je človek le težko priboril mesto. Dobro so bile zastopane naše školske matice, Na obrazu si jim bari, kako so hvaljevali predavatelja za dobre nasvete, ki jih bodo obvarovale matrikarske težke ure in prečute noči. Od leta 1920. naprej se vodi v Ljubljani statistika bolezni, na katerih umirajo otroci v Sloveniji. Dve veliki stenski tabeli nam je predložil g. predavatelj. V prvi, — ta se vodi za mesto Ljubljano in okolico — je nabroj rubrik iz kolih razberek, koliko otrok je umrlo od leta 1920. naprej v stanosti do 14 dni, do 1, 2, 3 mesecev itd. razberek pa tudi, na kakih boleznih je umrl vsak otrok. Druga tabela, ki je ravno tako razpredeljena, vella za ostalo deželo. Podatki prve tabele so točni in zanesljivi, oni druge tabele so netočni, saj so pri nas po deželi mrlški ogledniki večinoma cerkveni in organizirani in ravno ti dajejo svoje mnenje, na kateri bolezni je posamični umrl. Gospod predavatelj je na to razložil po vrsti v poljudni, vsakemu lajku razumljivi obliki vse bolezni, kolim je podvržen otrok. Pri vsaki bolezni je omenjal na tudi profilaktična sredstva in navajal, kako je z otroci ravnati, da se izognejo boleznim, za katere je ravno njihov nežen organizem nadvse dovzeten. Med priroditim narodom je zelo razširjeno naziranje, da umre vsopolno otrok na glistih, na zobeh in na bozlasti. Vse to je močno pretrgano. Velik strah imajo matere posebno pred bozlastjo, kola je bala popadla njihovo dete. Sedesa je konstatirala to bolezen in ker je skoraj splošno mnenje, da je bozlasten otrok zapisan smrti, postane prirosta žena fatalista in zanemarlja tako b-lezna otroka, ki potem seveda tudi večkrat podleže bolezni. Da se bo umrljivost otrok zmanjšala, je treba dvigniti predvsem znanje našega žentva. Mnogovrstna so pota za doseg tega cilja. Napredne in kulturne države posvečajo vso pažnlo nalogi, izgrati čim več otrok iz kremeljnih bolezni. Tako vidimo da je v Nemčiji leta 1900 umrlo od 100 otrok 81. S podukom in intenzivnim delom, posebno pa s predavanji med preprostim narodom se je Nemcem posrečilo, da so potisnili umrljivost otrok na 13%. Keliko regimntov volakov so pridobili s temi! Pri visoko kulturnih Švedih in Norvežanih umre samo 6% otrok, v Novi Zelandiji pa celo samo 4%. Kako je pri nas v tem oziru? Slovenija izkazuje 17% smrti med otroci, Hrvatska in Slavonija toliko kot Rusija, namreč 26%, glede ostalih pokrajin naše države je potražedna statistika posebno vsled dolgetrajnih vojen še zelo pomankljiva. Gospodu predavatelju za lepo in podučno predavanje iskrena hvala.

Kino »Ljubljanski dvor«
21., 22., 23., 24. februarja ti.

Peter Veliki

historična drama v šestih dejanjih v glavni vlogi Emil Jannigs.

Strašno muke in tragična smrtorajevskega sina Aleksija po lastnem občetu.

Gospodarstvo.

DAVČNE KONTNINE KNJIGE.

O davčnih kontnih knjigah gre glas, da so nezanesljive in tako komplicirane, da se je v njih že komaj spoznati. Menda celo davčnim uram lom samim. Ze nastajajo največje težave. Javnost sodi tako, ker ne dobi o višini davčnih predpisov, plačil in zaohtankov točnih in zanesljivih odgovorov. Čuje se tudi, da so kontne knjige že v žalostnem stanju.

Ker nočemo delati krivice in je stvar važna, smo se zainteresirali, ali so glasovi upravičeni ali ne. Knjige, kamor se vpisujejo davčni predpisi in vplačila so, milo rečeno, zbirka več ali manj strganih, na roba večkrat celo globoko scedfrenih listov. Oglji so deloma le še v najrahljši zvezi z ostalim delom listin. Razpad se lahko vsak dan pričakuje. Ako pomislimo, da so večkrat celi listi, torej tudi robi pisanji, si lahko presodimo eventualne posledice. Na listih samih je nebroj ruč in v podrubrik. Nekaj jih je spopolnjenih, neka ne. Vpisi so izvedeni v najrazličnejših barvah.

Prvi vtis, katerega se dobim pri prvi pogledu, je ta, da so kontne knjige silno nepravilne in nepregledne, da napačni vpisi pri taki množini rubrik niso izključeni in da bi se eventualne napake le težko izsledile. O kakih brzih orientacijah davčnih organov ne more biti govora. Ker so posamezni listi tudi v desolantnem stanju, so knjige tudi sicer nezanesljive. Na bodočnost se niti misliti ne sme. Ako torej dobe davčni zavezanci nezanesljive odgovore, je to že pri opisanem položaju čisto umljivo.

Nedostatke in zmede povzroča takozvani sistem davčnih kontnih knjig. Sistem sam je v teoriji silno enostaven in lep, le žal, da se v praksi in teoriji vedno ne moreta kriti. Celi sistem obstoji v sledečem: Vsi direktni davki s pribitki in avtonomnimi dokladi vred se vpisujejo za vsakega obvezanega v te knjige le na en sam kont. Istotam se vpisujejo tudi naše akontacije, vendar ne v kolone za posamezne davčne kategorije, ampak kar v splošno zbiralno kolono. Davčni urad torej nikdar ne more konstatirati, koliko je stranka plačala na tem ali onem davku, ker se vpiše v ravnokar označeno zbiralno kolono vsako davčno plačilo, če tudi ga je n. pr. stranka določila le za kako posebno vrsto davka. Vpišejo se pa v predpisane rubrike le definitivni davčni predpisi. Takozvani provizorni predpisi tedaj ni v kontnih knjigah.

S tem smo podali kratko sliko davčnih kontnih knjig. Sedaj je razumljivo, zakaj stranke ne dobe točnih in zanesljivih pojasnil o višini svojih davčnih obveznosti. Ako bi hotel davčni uradnik dati precizen odgovor na dana vprašanja bi rabil dolgo časa in truda, predno bi si na podlagi silno kompliciranega računanja in primerjanja mogel ustvariti točno sliko o višini zapadlih davčnih bremen. Za to pa davčni organ pri sedaj običajnih navalih nima ne časa ne prilike. Stranke se morajo torej zadovoljiti le z več ali manj približnimi pojasnili, ta so pa vse prej kot zanesljiva, ker se davčni predpisi vrhu vsega vsak čas dopolnjujejo. Davčni uradi dobivajo namreč skoraj vsak dan nove (definitivne) predpise in odpise za posamezne davčne zavezance in to ne le glede državnih davkov in pribitkov, ampak tudi glede avtonomnih dokladov.

Sedaj nam je tudi razumljivo, zakaj se izpiski iz davčnih kontnih knjig v posameznih letih medsebojno ne vjemajo. Tako smo videli, da je davčni urad izkazal n. pr. v izpisku za kontno leto 1922, da znaša zaostanek koncem leta 1922, okrog 120.000 K, dočim ga je izkazoval v izpisku za kontno leto 1923, kot prenos le v višini 50.000 K. Vsega tega je kriv sistem davčnih kontnih knjig, ki ne pozna zaračunavanja provizornih predpisanih davkov, dočim jih davčni uradi morajo v svojih izpiskih strankam izkazovati, da krijejo iztirjevanje davkov za one davčne vrste, ki še niso definitivno predpisane.

Sistem davčnih knjig je zelo enostaven in lep, a le za manjši del davčne urade, nikakor pa ne za davčne urade z velikim delokrogom. Pri tem preobremenjena davčne organe in jim jemlje vsak pregled. Ako pa sami organi nimajo zadostne orientacije, kako se jo naj zahteva od davčnih zavezancev, osobito sedaj, ko ne dobe niti plačilnih nalogov.

Ker se kontne knjige vsak dan rabijo, je čisto naravno, da morajo razpadati, posebno pri onih davčnih zavezancih, ki imajo najrazličnejše davčne objekte in torej tudi najrazličnejše davčne predpise. Kontinuiteta vpisov in listov je pa po našem mnenju predpogoji pravilnosti in zanesljivosti davčnih vknjzb. Posebno pa velja to za davčne kontne liste, odnosno knjige, pri katerih zbog množine rubrik in vpisov pomote niso izključene. In ako so tu pomote, kdo more zagurati, da se jih pravčasno naide, predno se zgube za vedno? Da pomote niso izključene, tega pa nihče ne more trditi, ker bi bile take trditve nenaravne.

V davčne kontne knjige kakor tudi v vpise v propadajoče liste ne more biti zaupanja in ga, dokler ne dobimo sredstva za kontrolo in dokler se vpisuje v sedanjem redu, tudi ne moremo imeti!

Tega položaja ni kriva tukajšnja finančna uprava. Davčne kontne knjige je sedanja uprava prevzela še kot zapuščino bivše Avstrije. Ako je prišlo do sedanjega kaotičnega stanja, je to le posledica časovnih razmer osobito davčne zakonodaje, ki vedno le krpa, ne da bi se odločila za enotno in enostavno davčno zakonodajo.

Na tem polju je treba temeljite izpremembe. Predvsem je dati davčnim strankam možnost, da same kontrolirajo pravilnost poslovanja davčnih uradov. V interesu splošnosti je, da se naredi konec večnim in žal upravičenim tožbam davčnih zavezancev, da ne dobe na svoje prošnje zadostnih in odnosno zadovoljivih pojasnil. Clara pacta boni amici, nai tudi tu velja.

Prepuščamo uvidenosti tukašnje finančne uprave, da na de primerna pota in sredstva, da se reši celo vprašanje. Finančni upravi sami mora biti na tem, da se vodi zanesljiv in točen račun o davčnih dolžnostih in da zaupamo nienu poslovanju. Zato pa je treba predvsem točnih in zanesljivih davčnih knjig. Po sedanjih metodah ne gre. Če se hoče to metodo vzdržati še dalje, v najkrajši dobi morda niti finančna uprava sama ne bo zanesljivo vedela, kaj sme še tirjati.

★ ★ ★

—g Novosadska blagovna borza dne 20. februarja. Na produktih borzi notirajo: Koruza baška stara, 1 vag 230, za marec-april, dupl. kasa, 49 vag. 245—257,50, baška 10 vag. 235—240, za marec-april 100% kasa, 8 vag. 225—230, za april-maj, dupl. kasa, 35 vag. 232,50—257,50, za maj-juni, 27 vag. 257—260, aremska, 3 vag 245, moka haza 200, 3 vag. 500, št. 2 vag 299—300. —Tendence živahnejše.

—g Hmeljarjem! Enketa izkušenih hmeljarjev je po temeljitih razmiselnih in na podlagi zanesljivih podatkov dognala višino pridelovalnih stroškov hmelja v letu 1923. Kakor znano, je množina pridelavca hmelja v raznih krajih in pri raznih posestnikih relativno zelo različna, to se pravi, da je rodovitnost hmelja zelo neenaka. Najskrajnejše obdelovanje v najboljših legah povzroča obilnolet veliko razočaranje, ker pridelalec daleko zanemarljivo pripravljenost. Dognalo se je, da je leta 1923, dalo 1000 hmelj, rastlin naimani 80, največ pa po 200 kg suhega hmelja. Pridelovalni stroški so znašali v prvem slučaju 323, v drugem pa 175 K za 1 kg suhega hmelja. Ker je lani hmelj dal povprečno od 1000 rastlin 140—160 kg pridelka, znašali so torej povprečno pridelovalni stroški 200 do 220 K za 1 kg suhega hmelja.

—g Trgovski tovaršar! Prinaša v 2. številki naslednjo vsebino: Dr. Fran Windischer: Organizacija in delo »Trgovske omladine«. — Dr. I. B. Gospodarski svet (Privredni svet). Arh. inž. Kregar Rado: Moderna izložba. Josip J. Kavčič: Na visoki šoli življenja. Val. A. Urbančič: Osnove trgovskih podjetij. A. V.: Andrew Carnegie — mladim trgovcem. Zbavni kotiček: Schmutz na plesu. Razgovori. Narodno-gospodarska književnost. Društvene vesti.

—g Komercializacija romunskih državnih podjetij. Romunska vlada pripravila zakonski načrt, ki izpreminja obrat državnih podjetij ter jih upravlja na trgovski podlagi. Po tem načrtu se ustanovila za romunske železnice ter za poštno in brzojavne monopole Industrijska družba, podjetja vodi na način zasebnih akcijskih podjetij. Finančno ministrstvo bo imenovalo posebno nadzorno komisijo, da stalno pazi nad delovanjem te akcijske družbe. V načrtu se nahajajo določbe glede kapitala, ki ga bo večinoma prispevala država in ki izključujejo vsak iznosniški vpliv. Vlada pričakuje od tega načrta mesto dosedanje pasivnosti približno letnih 100 milijonov lejev aktivnih dohodkov.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 21. februarja. Sprejeto ob 13.

Na današnji borzi je bila z ozirom na pomanjkanje zadostnega blaga ves čas nekaj čvrstejša tendenca ter so bili tečajji napram včerajšnjim nekoliko višji. Promet je bil še dosti živahen, v efektih pa je bil le slab ter ni nobene večje izpremembe.

Ob zaključku notirajo:

Devize: Curih 13.9325—14.0325 Pariz 333,75—338,75, London 345,30—348,30, Dunaj 0.11225—0.11425, Praga 232,15—235,15, Trst 345,35—348,35, Newyork 79,90—80,90, Budimpešta 0.225—0.245.

Effekti: 7% invest. drž. pos. od leta 1921 55—59, Ljublj. kred. banka 235—236, Prva hrv. št. 985—990 Hrv. - slav. zem. hip. banka 85—87, Hrv. eks banka 160—161, Jugoslav. banka 142—142½ Trb. prem. dr. 755—770, Slavonija 156—158, Sečera 1475, Eksploatacija 125, Narod. žum. 131, Vevče 175—180, Guttman 154—1550.

— Curih, 21. febr. (Izv.) Današnja borza: Beograd 7.200, Berlin 1.270, Amsterdam 215,50d, Newyork 5.780d, London 24,90 d, Pariz 24—d, Milan 24,00d, Praga 16,77d, Bukarešta 3.17d, Sofija 4.40 srednji tečaj, Dunaj 0.008110d.

— Trst, 21. febr. Beograd 29,25, Dunaj 0.03275, Praga 67,60, Pariz 97,75, London 200,275, Newyork 23,25, Curih 403,50.

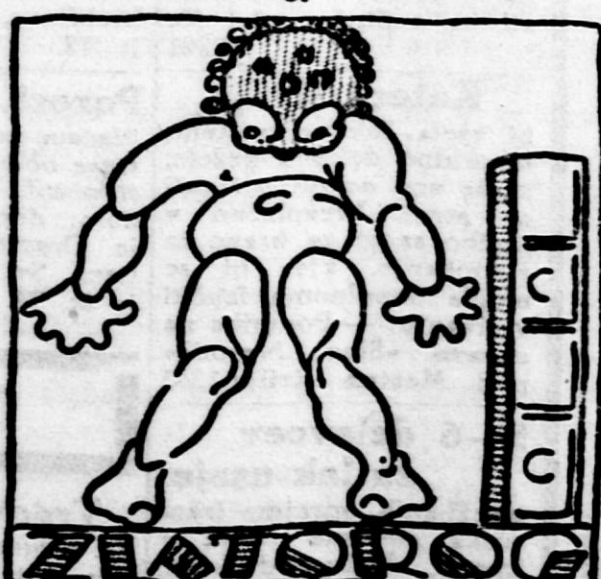
Lloyd George o ruski bodočnosti

Lloyd George priobčuje članek o ruski bodočnosti. Vsi evropski politiki se pečajo v sedanjih časih prav intenzivno s sovjetsko Rusijo in ker Lloyd George hoče tudi še naprej posegati v evropsko politiko, je napisal o Rusiji sestavek, v katerem se ozira zlasti na pravna priznanja sovjetske Rusije.

Na konferenci v Genovi se je došlo kot predpogoj za pravno priznanje, da mora ruska vlada priznati obveznosti iz dolgov, ki so jih napravile njene prednice v inozemstvu in da mora tudi povrniti tujim državljanom v Rusiji odvzeto premoženje ali pa odškodovati jih za njihove izgube. Francija je zahtevala, da mora Rusija dokazati svojo sposobnost za vstop v družbo kulturnih držav ne samo s priznanjem svojih dolgov, marveč tudi s takojšnjim pričetkom likvidacije vseh obveznosti in iz njih nastalih obresti. Francija in ruska »Čeka« pa sta bili sporazumljeni na eni skupni točki, da namreč genovska konferenca ne sme uspeti. Ko se je izjavil poskus za skupno sporazumno postopanje napram Rusiji, je prišlo do pisanih razprav. Italija ni imela v Rusiji ne zahtev glede dolgov in ne kapitala. Njeno ljudstvo potrebuje rusko pšenično. V Angliji pa potrebujejo delavci in kapitalisti trgovino z Rusijo. Labourška vlada je povsem upravičena, da uvede z Rusijo posebna pogajanja. Lastno nastopanje Francije in Belgije v Porublju je porušilo antanto in Velika Britanija ter Italija nista več vezani na skupnost. Posledice so odvisne od tega, kako se razvijejo stvari v Rusiji. Gotovo si želi sedanja ruska vlada odkritosrčno, da bi prišlo do dobrih odnosov z Anglijo. Rusija potrebuje velike kredite. Nobena država na svetu ni toliko trpela vsled vojne in vsled nastopnega prevrata, kakor Rusija in obnova gre le polagoma izpod rok. Kramarsko majhne kupčije, katere so mogli napraviti ruski vladalci, so v smešnem razmerju z ruskimi pravimi potrebami. V Genovi so cenili ruski zastopniki takojšnjo kreditno potrebo na 10 milijard frankov. Bodočnost Rusije je odvisna le od tega, ali si bodo znali nje voditelji na evropskih in ameriških denarnih trgih pridobiti zaupanje. Oni so nadarjeni ljudje, ki so si prisvoili znatno izurjenost v vladnih poslih. Najvažnejše dejstvo, ki jim je šlo k srcu vsled lakote in neuspehov zadnjih let, je odvisnost njihove dežele glede obnove od pomoči takih ljudi, ki začnejo svojo teorijo. Oni dobro vedo, da je neobhodno, da si pridobijo zaupanje posestnikov razredov v drugih deželah. Prepričan sem, da se pošteno potrudijo, da bi dosegli ta cilj. Ali se jim to posreči, je zopet odvisno od njih samih in tudi od tega, ali bodo mogli premagati v lastni tiraniji nebrzdane elemente, ali ostanejo med seboj edini ali pa bodo vodile osebnostne rivalnosti do novih bojev in javne anarhije. Imajo sicer mnogo srosnih mož ali nobenega z Ljeningovim talentom in vplivom. Kolikor bolj so sposobni možje, ki si dele njegovo moč, toliko hujši bo boj, ako se ne bodo znali ujediniti. Zgodovina vsake revolucije po padcu njene glavne osebnosti je vedno polna nevarnosti in nemirov. V Rusiji ni parlamenta in ni demokracije, v kateri bi se suverenost uveljavila. Pa tudi ni nikakega razsodnika, razven gole sile. Dokler pa dogodki ne pokažejo dokazov, da je vlada v Rusiji trdna in zasluži zaupanje, se najbrže ne bodo siliili kapitalisti k blagajnam bank, ako se predloži v podpis bodoče rusko posojilo.

Lloyd George bi rad kaj posebnega povedal, pa se mu to ne posreči. Zlasti nesrečen je v vednem zaganjanju v Francijo. V svojem članku se obregla ob njo radi Rusije, slednjič pa prihaja v svojih izjavah do iste nezamostnosti napram Rusiji, kakor jo goji francoska vlada. Rusi so za zapad pač še precejšnja uganka.

6.

Za živo! prsa, hrbet, rame, tri vzeli mila kilograma, to je, se ve, zadostovalo, da bel postal živo! je kmalo. (Nadaljevanje sledi.)

Rešimo školski tabor!

Najnovejša poročila.

Sporazum o bloku perfekten!

— Beograd, 21. februarja. (Izv.) V parlamentu se je danes popoldne raznesla precej verjetnosti vsebujoča vest, da je sporazum o bloku gotovo dejstvo in da je pismena pogodba o sporazumu perfekten. Ker vlada v krogih Jugoslovenskega kluba veliko zanimanje za obtožbo proti posl. dr. Markoviću, je pismena seja kluba določena šele za popoldne in to, če bodo parlamentarne tehnične in razpravne okoliščine dovoljevale. Ta seja ima razpravljati važna notranje-politična vprašanja. Glavna točka je perfekten sporazum o opozicijskem bloku. Kakor doznavamo vaš dopisnik, namereva dr. Korošec v soboto ali v nedeljo odpotovati v Ljubljano, kjer poroča glavnemu odboru stranke o rezultatih pogajanj.

Pisni sporazum imajo odobriti najprej demokrati, jugoslovenski in drugi parlamentarni klubi opozicije. — Ratificirati ga imajo tudi vsi glavni odbori zainteresiranih strank. Po teh odobrenjih sledi v sredo ali četrtek podpis, nakar bo sporazum objavljen.

NARODNA SKUPŠČINA.

Mirna debata o obtožbi proti dr. Markoviću. — Medjimurci proti Mariboru.

— Beograd, 21. februarja. (Izv.) Današnja seja skupščine se je pričela ob 9.45 popoldne. Začetkom seje je bil predčan protest trgovcev in občin Cakovac proti prikloplitvi Medjimurja mariborski oblasti.

Sledila je po končanih formalnostih razprava o predlogu obtožbe proti poslancu dr. Lazi Markoviću. Za to razpravo je vladalo veliko zanimanje v vseh parlamentarnih klubih, kar kaže številna udeležba poslancev. Galerije so napolnjene občinstva. Dopoldanska razprava poteka neobičajno mirno, brez vsakega medikla in incidenta. — Obrambni govor posl. dr. Markovića je zbornica poslušala z napetostjo in mirno. Obtoženi bivši pravosodni minister je na podlagi aktov in dokumentov dokazoval svoje zakonito poslovanje kot minister. Pobijal je točko za točko, navajajoč razne sklepe in odredbe ministrskega sveta, odnosno go-

spodarsko-finančnega komiteja ministrov, na podlagi katerih je izvrševal svoje posle. V tem komiteju so bili tudi demokrati ministri in poslanec Ivan Pucelj. Zatrjujoč svoje pravilno postopanje, da ni vršil nikake nepravilnosti in nezakonitosti, je zavračal vse klevete, ki jih je doživel po svojem 20-letnem političnem delovanju in zaključil z besedami pokojnega ministra dr. Draškovića: »Mislim, da ljudje niso v politiki, da bi čuvali svoje politično perje, nego da delajo, da so sužnji svoje dolžnosti, čeprav lete proti njim umazane klevete in jih dolže zlih dejanj. Politik mora biti suženj naroda« (Viharno odobranje pri radikalih). Marković je govoril poldruge uro.

Posl. Voja Lazić (zemljoradnik) je utemeljeval obtožbni predlog, zahtevajoč, da dr. Marković opere svojo čast pred edino kompetentnim forumom, pred sodiščem. Mi zahtevamo samo resnico, ničesar drugega in nima predlog nikake zveze s politiko. Predlagatelj nato navaja nekatere intimnosti iz Markovićevega privatnega razkošnega življenja.

Seja je bila nato zaključena. Debatata se nadaljuje danes ob 16. popoldne.

Na popoldanski seji imajo govoriti dem. posl. dr. Pečić kot najboljši pravnik parlamenta, rad. posl. dr. Subotić in po možnosti še posl. Fran Kremžar.

NAŠ KRALJ POSETI RIM.

Mussolini pride v Beograd.

— Beograd, 21. februarja. (Izv. Ob 10.) Današnja »Politika« pristavlja k odhodu generala in poslanika Bordera v Rim, da nosi general s seboj visoka odlikovanja, namerjena članom rimske vlade in visokim državnim uradnikom. General Bordero ostane v Rimu deset dni ter se povrne z akreditivnimi pismi, ki jih izroči Nj. Vel. kralju v svečani avdienci. Za časa svojega bivanja v Rimu ima general Bordero pripraviti tudi vse potrebno za oficijelni poset Mussoliniju v Beogradu, ki ima biti meseca aprila. Po Mussolinijevem posetu pride Nj. Vel. kralj Aleksander I. v Rim ter oficijelno poseti italijanskega kralja Viktorja Emanuela. Ta poset sledi mesec dni pozneje.

Gospodarska reforma Nemčije.

SOCIJALISTI ZAHTEVAJO KULUK — ENOLETNO OBLIGATNO DELO ZA VSE DRŽAVLJANE.

Zanimivo je slediti v nemških časnikih predlogom, ki jih stavijo, predvsem v krogih socializmov, da se dvigne država iz gospodarskega prepada.

Med raznimi rešitvami obstoja ena, ki jo predlaga večinska socialistična stranka, da se dvigne Nemčija iz bede, v kateri se nahaja, v tem, da se uredi njen položaj na zunaj in obvlada gospodarska anarhija v notranjosti. Uvidevajo, da povziranje davkov in drugih bremen samo zase ne zadostuje, da se sedanj položaj izboljša. Da se snet daje kruh na karte in da država napravila skladišča žita, je ravno toliko kot vodena kaplja na vroč kamen. Trdke sicer mnogo več služijo, a zvišane plače delavcev in uradnikov požrejo ves ta dobiček. Če je tu in tam postalo življenje malo ceneje, se na dajo drugod najti vzroki novega povziranja cen. Splošno podražanje tira Nemčijo v propast in nihče se neče potruditi, da prvi preseka usode polno verigo: »povziranje plač in mezd — podražanje življenjskih potrebščin; podražanje življenjskih potrebščin — povziranje plač in mezd.« Edina pomoč bi bila povečanje produkcije. Vsakdo si je o tem na jasnem. Toda povziranje produkcije zahteva reorganizacijo dela.

Stavil se je predlog, da se uzakoni »eno delavno leto v službi Reicha«. Če pa vzamemo v poštev sedanje višino delavskih plač, je nemogoče, da bi se dala produkcija povečati. Nasprotno tvrdimo, da se manjša: tvornica za tvornico zapira vrata, odkar velika množica občinstva nakupuje samo najpotrebnejše. Odkar so postali poljski delavci predragi, kmetje sami obdelujejo zemljo in tako povsod produkcija pada. Da, mnogo ljudi celo sami delajo predmete, ki jih potrebujejo za vsakdanjo rabo. Sami si delajo obleke, živajo čevlje, zidajo hiše, delajo pohištvo ali pa ključavnica dela, mesto da bi delali eno uro v tovarni več in s tem zaslužkom plačali profesionalista, ki izvršuje ta dela. Nemogoče je, da gre tako naprej. Mora se najti možnost povečati delavno moč in zmanjšati njeno ceno. Druge rešitve ni kot kuluk — uzakonitev enoletnega dela za državo. Na ta način bi se vpošklicalo za dobo enega leta nekaj milijonov mladih ljudi, ki bi jih uporabljali za izvršitev največjih del za splošni blagor, ne da bi jim dali druge nagrade kot hrano in stanovanje.

Cene premoğu v Nemčiji so višje kot svetovne cene. Nikakor ne zadostuje, da se drže posvetovanja o organi-

zaciji, kako bi bilo mogoče znižati cene. Treba je začeti nove premoğoke, izboljšati stare in predvsem najti za to nove delavne sile. Tudi cene poljedelskih in hranilnih proizvodov so v Nemčiji mnogo dražje kot na sosednjih trgih. Ako se hoče priti spet v normalni položaj, je treba najti novo, veliko število poljskih delavcev, ki delajo poceni. Sedanji položaj pa, ki dovoljuje mladini, da si more služiti vse preveč denarja, je nevaren za ravnovesje produkcije. Ta mladina se, ker ima preveč denarja na razpolago, kvari in nesposobna je omejiti svoje potrebe, kot to zahteva sedanj položaj Nemčije. Zato bi bilo prav umestno, da bi država prisilila te moči, da ji služijo celo leto, ne da bi bile za to plačane. Tako bi se mogel uporabiti en milijon teh mladih ljudi za zidavo hiš, drugi milijon za gradnjo železnic, prekopov, cest in rudokopov itd. To delo bi se moglo sploh uvesti kot permanentno in bi moglo tvoriti obligatno narodno službo. Vsi mladeniči od 20. do 21. leta bi morali odslužiti to leto, kot so prej odslužili vojaško leto. Kot vojniki bi ne dobivali p ače, pač pa zastoj hrano, stanovanje in obleko. Ker Nemčija sedaj nima več vojske, ker ji je po versajski pogodbi prepovedana, bi to delavno leto nikomur ne odvzelo časa, pač pa bi povečalo produkcijo.

Tako bi se tudi izbrisala razlika med delavci in drugimi sloji, vsi bi bili delavci. Se več, to delavsko leto bi bila najboljša vzgojevalna metoda, kajti kdor se je naučil delati in smatrati delo za neke vrste skupni sport, bo vedno imel veselje do dela.

Ako bi se ta projekt res izvršil, bi Nemčija kmalu lahko našla svoje gospodarsko ravnovesje in s tem bi bil spet storjen korak naprej v vzpostavitvi reda in blagostanja v Evropi.

— »Podoficirsko podporno društvo Ljubljanske garnizije« priredi v soboto dne 23. februarja 1924 ob 20. uri v prostorih Narodnega doma v Ljubljani »Podoficirski ples«. K udeležbi prireditelje vabilo se vsi bivši dalje služilci podoficirji, vsi rezervni oficirji, uradništvo in drugo cenjeno občinstvo. Vstopnina za osebo 15 dinarjev. — Ker je čisti dobiček namenjen za podporo vdov in sirot tovarišev, se preplačila hvaležno sprejemajo. — Odbor.

Poizvedbe.

— Našla se je zlata zapestnica. Dohbi se v pisarni oddelka za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

To in ono.

OB TUTANKHAMOVI RAKVI

Poročali smo že o otvritvi rakve faraona Tutankhama. Opisali smo na kratke dramatične prizore ob tej priliki, ali šele sedaj poročamo o londonskem »Timesu« nam nudi podobno sliko kraot, ki so bile tukaj več nego 3200 let nedostopne človeškim očem. Dne 12. februarja ob 15. je peljal Howard Carter svoje goste v grobnico, prosto jih, da se zadržijo intrno. Tako je navedeno v poročilu iz doline kraljev. Škrpec, ki je bil namenjen za dvigovanje ogromnega peščenega pokrova sarkofaga, je bil pripravljen. Orobica, ki je bila rasvetljena s močnimi žarometi, ki so s svojim ostrim sijajem in sencami še povečali globok vrt dramatične scene. Končno je Carter zapovedal, da začne s škrpici dvigati pokrov sarkofaga. Ko se je pokrov polagoma vedno višje dvigal, se nam je nudil najprej pogled, ki nas je presenetil. Zdelo se je, da je notranost preprežena s nekakimi tkaninami. Pri popolnem dvigu pokrova, se je ugotovilo, da je bila to platnena rjuha, nekoliko obledela, vendar je v

dobrem stanju ohranjen. Carter je prišel rjuho polagoma sviliti in ko je bila ta odeja svita, se je pokazala alična rjuha v letotako dobrem stanju, ki pa je bila le na rahlo položena nad rakvijo. Tuji ta rjuha je bila sločena in gledalcem se je nudil krasen pogled tako, da je vsem gledalcem nastala sapa in se je v tej tišini čul samo zadrževanje, od razburjenja povzročeno kašelj. Rjuhe so pokrivalo rakve le lesa in mavca, ki je imela popolnoma obliko človeka in je bila kolosalna oblika. Krsta je bila poslačena in je napolnjevala skoro vse sarkofag. Počivala je na nizkem podstavku, ki je bil okrašen s čudovito lepimi pozlačeni levimi glavami. Rakve je gledala takole: Roke so bile prekritane na prsih, desnica je držala neke vrste bič, levica pa upognjena žezlo. Oboje iz zlata in fayence (ilovica). Na vsaki strani krste je bila boginja-varevaska z razprostrtimi rokami in perotmi, ki sta se pripogibali nad telesom in dajali krsti svečan razpoložaj. Glavno pozornost pa je vzbudila glava, ki je bila iz masivnega zlata. Na čelu se nahaja

urmo-kača in jastreb iz zlateg fayence. Obras je naravnost realističen in če se v to pravilno žive potese pogleda, se lahko pozablja, da je ta figura v človeški postavi samo rakve. Krsta je močnejše delo, ki prekaša vse dosežene najdbe te vrste in navzoči arheologji so niso mogli dovolj nasluščiti tem umetninam. Dolgo pričakovani trenutki so tu: samo še tanek zastor loči pogled od obraza kraljevega, katerega ime še nad leto dni živi v ustih vseh, kralja, ki še nad 32 stoletji tukaj spava vedno spanje medtem, ko nekaj metrov preko grme človeški koraki, nastajajo in razpadajo velike drave, prihajajo in izginejo cele kulture.

INSERIRANJE

Znam slikar je, sračunajoč na čenčo nečmernost, inseriral v časopisu. Proti dobremu honorarju sprejemem več starih žensk za modele v ateljeju. Pa glejte čuda. Niti ene ni bilo. Pa mu prijatelji svetujejo, »Inseriral takole:« Proti dobremu honorarju sprejemem več dobro ohranjenih, ne nad trideset let starih gospe ali gospodičen kot modele v svojem ateljeju.

Pa glejte čuda. Drugi dan se mu jih je natripalo, da ni vedel kam s njimi. In namen je dosegel. Prišlo so samo stare, onemogle in našminkane. Vse so hotelo zatajiti svojo starost.

Pomnisanje katoliških duhovnikov na Češkoslovaškem. Češki listi poročajo, da število duhovnikov katoliške vere v posamičnih čeških dječezah stalno pada in ako pojde tako naprej, bo takom petih let polovica župnij pa tudi šol brez katoliških duhovnikov.

Usoda glasovitga londonskega pevača varietej. Angleski listi se na dolgo in široko bavijo z usodo, ki je zadela nekdanjega priljubljenega varietetnega pevača C. O. Griffithsa. Slednji je moral med vojno v vojsko in je avanziral do častnika. Vsi tedaj boleli pa je bil kmalu demobiliziran in odpuščen kot invalid. Zadržal leta je opravljal službo pomožnega pismo-vođe in je moral s svojim bormim zaslužkom preživljati še ženo in otroke. V skrajni bedi je poneveril večjo vsoto denarja. Radi tega se je pred kratkim vrnil v London proti Griffithsu proces, ki je vzbudil ogromen interes, kajti Griffiths je

bil znan po celim mestu. Živel je pred vojno izredno luksurično. Pri obravnavi sodnik Wilberforce navajal, da je to eden mnogostevnih slučajev, pri katerem je mož, ki je pred vojno zavzemal ugledno mesto, v vojni vse izgubil in nikoli več ne bo v stanu povspreti se na svojo prejšnjo pozicijo. Griffiths je bil nato oproščen.

Luiza Saksonska v bedi. Nekli so-trudnik lista »XX. Siecla« v Bruslju je zasledil v tem mestu bivališče one Luize Saksonske, žene učitelja Toselija, katere romantično življenje je svokas živo zanimalo vso evropsko javnost Luiza Saksonska živi kot komesa D'Ysette v nekem skromnem bivališču v pravi bedi. Novinar jo je vprašal, kako izhaja in povedala mu je, da biva v oni hiši že 12 let in da je dobila nekako pokojnino od svojega moža, saksonskega kralja. Ta pokojnina pa je izgubila s padcem marke. Preteklega avgusta ji je blagomir v banki izročil 1 frank 15 c. za tri mesece. Zarudela je sramota, vendar pa je denar sprejela, od takrat dalje se je pokojnina še mizala. Povedala je končno, da jej pomagajo prenašati težko usodo nekateri belgijske dame in da poučuje jezika.

Mlada žena, star mož pa ples.

(Vesela predpustna zgodba. (Nadaljevanje.)

Gospa Lena je vzbudila v njem ljubosumnost. Ker pa star, suh panj vse hitreje vzplamenil, kot zelen, je ta strast pri našem g. zakoncu vse bolj napredovala, kot je bilo treba in je bil dan povod tej vsekakor mučni zadevi.

Povod pa je bil čeden, mlad mož, ki se je izprehajal kar naprej pod okni hiše gosp. Zelimskega: gospa Lena pa seveda ni ob takih priložnostih nikdar zamudila, da bi se ne pokazala v vsem svojem blišču za okni in pošiljala gorečih pogledov neznanicu pod njimi; ti pogledi pa so vzbudili v soprogu, ki je parni nanjo s svojimi policijskimi očmi, skrajno nezaupanje in čudne pomisleke.

Sicer ne vemo, ali je bila to nevolja opravičena ali ne, toda to vemo, da je prešla gospa komisarijeva nekega dne v odsotnosti svojega moža vonja-joče pisemce in je nato hipoma občutila nujno potrebo, da se udeleži napovedane maskerade.

Ko mu je izrazila draga ženka to željo, je gospod Zelimski za trenotek

okamenel kot Lotova žena. Bilo mu je že preveč. On, Stefan Zelimski, svoje čase najbolj zasvožen, najvestnejši kriminalni organ mesta, pa da bi šel na maskrado? O že, če bi bilo treba poiskati tam kakega nevarnega zločinca, toda zgolj v zabavo — to mu pa ni šlo v njegovo staro glavo! In povedal ji je s prav kratkimi, pa tembolj jedrnatimi besedami, da naj si take domisleke kar izbije enkrat za vselej iz glave in da v te ni in ne bo nikdar privoili.

Nato pa je žena zakrila oči in se bridko razjokala, toda slani potoček, ki se je razlival preko obraza, ni genil jastrebovega srca gospoda soproga, in ko je žena izprevidela, da teko njene ljubke solze zaman, je spet zaprla svoje divne oči in se spustila v trpek in pa stanovitni molk.

Ker pa je trajal ta molk še naslednje dni, je smatral gospod Zelimski zadevo za končano in se je veselil pri sebi in si mel roke, da je vendar enkrat nastopil tako energično.

Tem večje pa je bilo njegovo začudenje, ko se je v soboto zvečer povrnil z izprehoda domov in mu je prijazno smehljajoča kuharica povedala, da je odšla »milostiva gospa« ob šestih ne-

kam v posete in mu sporoča, da se vrne šele po polnoči domov.

V poseti! O kajpa, gospod Zelimski je vedel, kam pes tace molli! Torej je šel na reduto in še celo brez nje. Strašna jeza ga je popadla. Ne da bi privoščil kuharici za prijazno vest najmanjše besede, je planil iz hiše in pet minut kasneje je že drdral v kočiji proti plesni dvorani, kjer je kmalu izginil potem s svojim strašnim lepenkastim nosom, ki si ga je nataknil med vožnje v svrhu zakrivanja na obraz.

Uro kasneje je bil že spet doma — truden — izčrpan — osvete željan, toda brez žene, ki se je tem lažje izogibala njegovemu vztrajnemu iskanju, ker se je zabavala v svoji skrbno pripravljeni maski in takoj spoznala svojega moža, ki jo je iskal s svojim slabotnim nataknenim dolгим nosom.

Polagoma se je poleglo razburjenje prevaranega soproga in na njegovo mesto je stopil prevdarni mir starega kriminalnega uradnika. Slučaj ga je dražil; njegova žena je bila zanj samo še »individuim«, ki ga je moral iskati in — odkriti. Toda kako — kako?!

Gospod Zelimski se je poglubil tujtače v svoje stare spomine in spet so se pojavili v njegovi glavi čudoviti

načrti, kako ujame svojo nezvesto ženo, kar ga hipoma prestraši iz njegovi misli nekakšno praskanje in renčanje za pečjo. Nevoljen se je obrnil — toda v tem hipu, ko je ugledal svojega pinča — kajti ta je bil motilec miru — mu je šinila v glavo misel, originalna in ekscentrična sicer, toda gospod komisar v pok. se je je krčevito oprjel, kajti omogočila mu je, da je prišel do cilja svojih želja.

Pes! Pomagal mu bo iskati! Bil je navajen, da je, čim je opazil gospo Leno, takoj pričel skakati po nji in okrog nje ter je dajal duška svojem veselju z različnim priloznavanjem in energičnim miganjem kratkega repka.

Gospod Zelimski je bil mož, ki se je takoj odpravil na udeleževanje zamisljene nakane in že pol ure kasneje so doživeli gostje redute celo v tem razkošnem veselju posvečenih prostorih čudovito senzacijo.

Mala, v črn domino »elo dobro zavita postava s skrbnozakrknanim obrazom se je gnetla iščo med plesalci in se tu pa tam prav ostro zagledala v ženske maske. To samo na sebi bi ne bilo še prav nič posebnega, da ni bilo slišati izza prsnih gub domina zamolklega renčanja, ki se je dotasnilo šele,

ko je postava hipoma zopet obstala pred neko damo, segla v domino in pri-velika iz njega za vrat stvarico, ki se je izkazala kot že precej ostareli pinč, ki se je usedel na tla pred dotično damo, jo za hip povohal in ji nato zaničljivo obrnil hrbet.

»Ta ni,« je zamrmral črni domino; kuštravi pinč, ki ga je dvignila močna roka, je spet izginil za nagubanimi grudmi čudnega gosta, ki je nadaljeval svoj obhod po dvoranah.

Ni težko uganiti, da je bil to gospod Stefan Zelimski, ki je vzbudil tako nenavadno pozornost, ki je postajala vse večja, ko je ponovil trikrat, štirikrat to svoje čudno početje.

Prepustimo za trenotek gosp. Zelimskega njegovi usodi in si oglejmo še gospoda, ki se je nahajal v istem položaju kot gospod kriminalni komisar v pok. Tudi ta gospod je stulil, da se nahaja njegova žena proti njegovi volji na reduti, in iskal jo je s svojimi divjimi očmi, četudi brez pinča. Ta gospod ni bil nihče drugi, kot gospod policijski načelnik sam, čigar družinske razmere so bile doslej seveda le malo-komu poznane, vendar pa nič manj nevdržne kot zakonske nepravilke Stefana Zelimskega.

(Koniec prihodnjic.)

Tovarniško poslopije
v Malem Mongču

prilagojeno za vašo industrijo, z gospodarskim poslopijem, vrhom št. 2000 m. — Najmanjši ponudek 110.000 Din, varčevina 22.000 Din.

PREMOG

lep, črn, s 4500 kalorijski, prodaja iz svojega rudnika Slovenskega premogovskega društva z o. z. v Ljubljani Wolfova ulica 1/A — na Din 300 postaja Ormož, Din 330 postaja Ljubljana in Din 400 v Ljubljani na dom dostavljeno za 1000 kg.

Pisalni stroji, potrebščine
mekanična delavnica (posravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana, Solunburgova ulica 6-L

Vino

belo, dobro, iz leta 1921, 1922 in 1923, več sto kltl., prodaja po ugodni ceni vlastelinstvo J. Bauer, Kaštel, p. Zlatar, Hrvatsko. 1303

Ali je mogoče?
GREPE DE CHINE na Din 105—
v vseh modnih barvah to pri
A. Sinkovic nasl. K. Soss.
Vzorec brezplačno!
!! Znanost naročila pošto-obratno !!

Prager Presse
za Jugoslovijo.

Ta najbolj informiran in najbolj razširjen dnevnik v Češkoslovaški republiki in v tujini stane za kraljevino SHS (radi znižanja poštne tarife) samo Din 40— mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav Male Antante.

Prva slovenska izdelovalnica — USKJATI OBLEK —
Drago Schwab
Ljubljana - Dvorci trg 3

„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani izdaje tačno

VIZITKE, KOVERTE IN
PISEMSKI PAPIRSFIRMO
KAKOR VSAKOVRSNE
DRUGE TISKOVINE ITO.

TELEFON ŠTEV. 304

Narodna sprejema tudi
„NARODNA KNJIGARNA“

Za odgovore uprave naj se prišle 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa Din 5—

Službe Natakarica, izvedljiva v gostilni in kavarni, 186 službe. — Ponudbe pod »A. B. C. 1330« na upravo »Slov. Narod«. 1361 Boljšje dekle, staro 19 let, ki ima nekaj izobrazbe, — išče kakega mesta pri boljšji družini. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 1349 Boljšja gospodična, ki zna šivati, se išče k triletnemu otroku. — Pomagati bi morala tudi v gospodinjstvu. — Pisma in napoved plače naj se pošlje pod »Vestna/1344« na upravo »Slov. Narod«. 1351 Knjigovodja-bilancist išče v prostih urah zvečer zaposlenja pri kakem podjetju. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Bilancist/1323«. 1351 Šivilja, spretna, urna in ki ima dober okus, stanujoča v Ljubljani ali okolici — se sprejme v vodni trgovini. — Pismene ponudbe s navedbo sposobnosti na poštini predal št. 38. 1291 Katera šivilja bi vsela 20letno pošteno in pridno dekle z dežele, ki še zna nekoliko šivati na stroj, bresplačno v službo samo za hrano in stanovanje, kjer bi se mogla popolnoma izučiti v šivanju. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod Mestna šivilja/1333 1291 5—6 delavcev za lak-usnje, tvečbenih, sprejme francoska tovarna usnja v Lyonsu. Plača od kosa. Dnevni zaslužek ca. 30 frankov. Kdor se obveže, da ostane najmanj eno leto v tovarni, se mu povrnejo tudi poštni stroški. — Naslov: F. Lombardet, tannerica, St. Fous (Rhône) France. 1289	Prodaj Visoka omara s predali in mala pisalna miza napredaj. — Sv. Petra cesta 31/L. — Ogleda se lahko od 1.—3. 1361 Volna za modroce se zaradi ostanka pocieni prodaja. — P. F. Ljubljana, na Zrinjskega 3 (Elizabetna), dvorišče 1357 Prodajam leo koncertni klavir za 12.000 Din radi pomankanja prostora. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 1299 Blagajna št. 4 (predvojni material, teška 600 kg. Wiener Kassen-Fabrik), jako dobro ohranjena, se prodaja. — Pismene ponudbe na: Ljubljana, poštini predal št. 85. 1351 Knj'm Čebulček in korenjevo seme kupimo. — Sever & Ko., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 1263 Pozor! Pozor! Plačam po vsakih cenah stare obleke, čevlje pohištvo itd. Pridem tudi na dom: dopisnica zadostuje. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 1352 Lokali Trgovski lokal na prometni cesti — se išče za takoi. — Ponudbe pod »Trgovina/1360« na upravo »Slov. Narod«. 1308 Skladišče s pisarno v Kolodvorski ulici se takoj odda. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 1308	Pisarna v bližini sodnije, s električno razsvetljavo in telefonom se odda s 1. aprila. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 1310 Podjetje z lokalom (strojno pletenje), dobro ideoče, v sredini mesta na prometnem kraju, — se prodaja za 175.000 Din. — Resni kupci naj se oglašijo pod »Podjetje Din 175.000/1301« na upravo »Slov. Narod«. 1300 Stanovanja Lepa zračna soba se odda dvema gospodoma, event. dijakoma, s hrano ali brez hrane. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 1350 Stanovanje (soba in kuhinja) v sredini mesta, se odda za takoj zakoncem brez otrok — proti odkupitvi pohištva. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Stanovanje/1345«. 1351 Nenremičnine Išče se pekarna v najem — v mestu ali na deželi — za takojšnji nastop ali pozneje. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 1312 Točilnice. Točilnice (Schankenerichtungen) za hotele, kavarne, restavracije, buffete itd. — Tovarna hladilnih omar in hladilnih naprav. — »Drava«, d. d. Maribor, T. 256. — Zahtevanje prospekte! 1274 Leno posestvo, oddaljeno pol ure od Maribora, obstoječe iz lepe hiše in gospodarskega poslopija, s 12 orali polja, travnikov in vinogradi se ugodno prodaja. — Pojasnila se dobe pod »Posestvo št. 108« od Oglasnega zavoda Fran Voršič, Maribor. 1333	Proda se večje kmetsko posestvo iz proste roke z vsemi gospodarskimi poslopiji, s lepim sadnim vrtnom, njivami, travniki in gorovjem. V hiši se nahaja stara dobro poznana gostilna ob cesti Skofja Loka-kolodvor. — Na željo se prodaja vsem gospodarskim in gostilniškim inventar. — Natančnejša pojasnila da je: M. Krašnik, Rajhenburg. 1300 Izborna vpeljana gostilna, na zelo dobrem glasu, oddaljena pol ure od Maribora, se s inventarjem in celim posestvom vred radi družinskih razmer ugodno prodaja. Posestvo s gospodarskim poslopijem obstoji iz 10 oravol polja in travnikov. — Po audbe se prosiijo pod »Gostilna št. 107« na Oglasni zavod Fran Voršič, Maribor. 1354 Dopisovanje »Maksimilijana« pošto ležeče Kamnik! — Pismo pod tem naslovom leži pri nas, ker pošta ne sprejema brez pravca naslova. Pošljite ponje v naveden naslov. Uprava »Slov. Narod«. 1356 Posojila 75.000 Din posojila išče tovarna v Ljubljani proti najvišjemu obrestovanju. — Ponudbe pod »Visoke obresti/1336« na upravo »Slov. Narod«. 1347 Razno Strojno pletenje Haring, Čevljarska ulica št. 4 — izvršuje nogavice iz najboljšega bombaža in flora. Podpletuje vse vrste nogavice; tanke in debele. 1347	Otrok boljših staršev se sprejme v okrobo k dobri družini. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 1337 Polenovka, namočena, se dobi vsak dan pri trdnji Pr. Kham, Ljubljana, nasproti hotelu »Union«. 1014 Prvovrstne ribe, išče in druge finejše, iz tekočih voda — po narodu tudi surove — ter prvovrstna vina — nudi gostilna Vidmar (Težale), Sv. Jakoba trg 5. 1358 Nova pošiljatev ribljega olja, sajamčeno pristnega, najboljše norveške znamke, dospela. — Lekarna Baskič, Karlovska cesta št. 2. — Direktni import iz Kristijanije. 1232 Zaloga klavirjev in pianinov najboljših tovarov Bendorfer, Czapska, Ehrbar, Hölzl, Schweighofer, Originag Stingl itd. Tudi na obroke! Jerk ka Hubad, roj Dolenc, Ljubljana, Hilsnerjeva ul. št. 5 30 Diamant tvornice Hauser in Sobotta, Dunaj, Stadlau, pekarski sladni ekstrakt, je najboljši pekarsko sredstvo ter prekaša vse ostale dosežane nado-mestke — Čuvajte se sličnih potvorb, naj bo pravek ali tekočina! Zabeležite samo originalni »Diamant«! — Glavno zastovništvo za Jugoslovijo: Edvard Dužanec, Strossnoverjeva ulica br. 10, Zagreb 12 961 Inserati v »Malih oglasih« (imajo neoporečno velik uspeh v »Slov. Narod«.) Vizitke priporoča Narodna tiskarna
---	---	---	--	--

Inserirajte v Slov. Narodu!

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.